

Caixa d'experiències educatives locals

Recorreguts lúdics i materials creatius
pel patrimoni de Palau-solità i Plegamans

Caixa d'experiències educatives locals

Recorreguts lúdics i materials creatius pel patrimoni de Palau-solità i Plegamans

1

Guia d'activitats del projecte socioeducatiu «El dimoni i les pedres» – Segona edició (2025)

Autora: Paloma Valdivia Vizarreta @hurukuta

Correcció i revisió: Laura Carbonero Sánchez i Verónica Valcarce de Veer

Publicació: Ajuntament de Palau-solità i Plegamans

Disseny gràfic i maquetació: Silvia Calavera

Primera edició: 2020

Aquest document està disponible a Internet de forma resumida i amb l'opció de descarregar el text completa:
<https://ddd.uab.cat/record/317819>

Utilitzeu la referència següent per citar aquest document: Valdivia-Vizarreta P. & Carbonero-Sánchez L. 2020.
Guia d'activitats del projecte socioeducatiu «El dimoni i les pedres». Barcelona.

Aquesta publicació ha estat realitzada amb el suport financer de l'Ajuntament de Palau-solità i Plegamans, dins del Campus d'Innovació Social i Educatiu.

Tot aquest contingut es troba disponible en una pàgina web. Escaneja el codi per visitar-la.

Caixa d'experiències educatives locals Introducció

Recorreguts lúdics i materials creatius pel patrimoni de Palau-solità i Plegamans

Redescobrir el patrimoni: una invitació a aprendre des del que ens envolta

Què passaria si convertíssim els carrers del nostre poble en aules obertes? Si la natura, les llegendes, les pedres antigues o els espais de govern deixessin de ser escenaris silenciosos i es transformessin en mestres actius? I si el patrimoni deixés de ser una cosa que es visita per passar a ser quelcom que es viu, s'explora i es transforma?

Aquesta proposta educativa no és només un conjunt d'activitats: és una crida a mirar d'una altra manera allò que ens envolta. Sovint parlem d'arrelament, de pertinença, de comunitat. Però, com podem estimar allò que no coneixem? Com podem cuidar un territori si no hem entès els relats que l'habiten, les mans que l'han modelat, les criatures que l'habiten o els símbols que el travessen?

Com podem difondre la història i la tradició del poble per desenvolupar el compromís social entre la ciutadania? Com podem promoure la capacitat de les persones a l'hora d'interactuar amb el territori per conèixer millor i millorar Palau-solità i Plegamans? Quines tecnologies poden ajudar a fer més didàctic, accessible i viu el nostre patrimoni? Aquestes preguntes guien el nostre projecte, que recull la història més rellevant dels espais significatius del municipi a través de contingut multimèdia i activitats educatives. Per això compta amb la col·laboració de les associacions, els centres educatius, l'Ajuntament i la ciutadania: famílies novvingudes, excursionistes i població en general.

En un moment històric on els sabers es desconnecten dels llocs i els aprenentatges es deslocalitzen, apostar per una educació centrada en el patrimoni local és gairebé un acte de resistència. És reivindicar que els aprenentatges més transformadors no sempre estan en una pantalla o en una gran ciutat, sinó en una finestra antiga, en un nom de masia, en un camí que no surt al mapa. És entendre que el coneixement pot ser una experiència propera, tangible, col·lectiva i plena de sentit vital.

Per què és un projecte socioeducatiu?

És fruit de les experiències, suggeriments i inquietuds de totes les persones i entitats que hi han participat:

1. Agents socials com la gent gran, associacions, voluntaris/àries.
 2. Regidories d'Educació, Comunicació i Patrimoni.
 3. Directors/directores i/o coordinadors/coordinadores de tots els centres educatius de Palau-solità i Plegamans, que van validar el material. Es van visitar els centres per presentar-los el projecte i els materials impresos, i van tenir unes setmanes per poder-lo analitzar i avaluar, per fer-ne suggeriments. Després, cada centre va realitzar una validació del projecte i de cadascun dels materials proposats.
 4. La Universitat Autònoma de Barcelona.
- A hores d'ara, és un projecte en constant evolució i obert a aportacions que n'enriqueixin els objectius i el valor pedagògic.

El resultat final és el recull de les aportacions i modificacions dels centres educatius, de persones voluntàries, de gent gran i de persones expertes en qüestions educatives i de patrimoni.

Caixa d'experiències educatives locals Introducció

Recorreguts lúdics i materials creatius pel patrimoni de Palau-solità i Plegamans

En què es basa aquesta proposta?

Aquesta és una proposta educativa amb activitats lúdiques, interdisciplinàries i contextualitzades, pensada perquè hi puguin participar persones de diferents edats, ja siguin infants, joves, famílies o persones adultes interessades a conèixer millor el seu entorn. Pretén traslladar l'aprenentatge fora dels espais habituals i afavorir una descoberta activa del territori local.

Parteix d'aprofitar la curiositat i la capacitat de sorpresa que tenen les persones en entrar en contacte amb el món social, històric i arquitectònic que les envolta, convidant-les a implicar-se en experiències significatives dins la comunitat.

L'objectiu és, d'una banda, despertar el desig de buscar respostes a les pròpies preguntes, i de l'altra, enfortir habilitats reflexives, psicomotrius i socials mitjançant activitats que fomentin la participació i el compromís amb el territori.

Què hi trobareu en aquest dossier?

Aquest dossier forma part de la caixa d'experiències educatives locals i conté un conjunt de fitxes educatives del territori, organitzades per temàtiques.

Tot està estructurat en un conjunt de fitxes, cadascuna amb un codi identificador. Cada fitxa pot ocupar una o més pàgines i indica una recomanació del nivell educatiu, només a mode d'orientació.

La major part de les activitats es poden dur a terme amb pocs materials o amb recursos que habitualment es poden trobar a casa o a l'escola, i algunes inclouen codis QR per ampliar l'experiència o accedir a materials complementaris.

En cadascuna d'aquestes fitxes:

A la part superior hi trobaràs el nom del tema específic que s'hi treballa.

A la dreta s'indica el nivell educatiu suggerit, com a orientació sobre a qui pot interessar més.

Tot seguit es presenta el contingut de l'activitat, adaptat a la temàtica.

I a la part inferior dreta hi veuràs els codis del dossier, que permeten vincular cada fitxa amb altres materials complementaris o més extensos.

3

Conjunt de fitxes temàtiques del territori

Caixa d'experiències educatives locals Índex d'activitats

Recorreguts lúdics i materials creatius pel patrimoni de Palau-solità i Plegamans

Patrimoni Immaterial: Festes Populars

D1	La llegenda de la Pedra Llarga	10
D5	El Dimoni	11
D4	La Masovera	12
D2	La història d'una bestiola	13
D3	L'Abraxas, la bèstia de Palau	14

L'Ajuntament i l'Administració Municipal

V8	Ubicació geogràfica	17
V11	Espais i edificis importants	19
V4	Pinta la Casa de la Vila	21
V1	Una cadira per a cada activitat	22
V5	On es prenen les decisions de l'Ajuntament?	24
V6	Què és un ple i qui hi participa?	25
V12	Serveis i tasques municipals	26
V10	Què fa l'Ajuntament?	28
V9	Els canvis de la Casa de la Vila	29
V2	Noms de la vila: Topònims	30
V3	Eix cronològic de la Casa de la Vila	32

5

Caixa d'experiències educatives locals Índex d'activitats

Recorreguts lúdics i materials creatius pel patrimoni de Palau-solità i Plegamans

Patrimoni Local: Masies i Vida Rural

S1	El trencaclosques de Can Cortès	35
C1	El trencaclosques de Can Cladelles	36
M1	Tipus de masies	37
M2	Tipus de masies de Palau-solità i Plegamans	38
S4	Parts d'una masia	39
S5	Què hi ha dins d'una masia?	41
M5	Mapa de les masies	43
M6	Masies veïnes	45
S2	Fem un penell	46
S3	Una masia en un diorama	49
C4	La finestra de Can Cladelles	51
M3	Coneguem diferents tipus de rellotges	52
M7	Els rellotges	55

Patrimoni Religiós i Artístic

CR1	Copiem la capella romànica de Sant Genís	59
CR2	Els picapedrers	60
CR3	Las marques dels picapedrers	61
R4	El nostre retaule gòtic	62
R5	Retaule de l'altar major i les seves parts	64
R1	El trenclaclosques de Santa Maria	65
R2	Pintem Santa Maria	66
G1	Rosassa de Sant Genís	67
G2	Una rosassa de quatre pètals	68
G3	Una rosassa de sis pètals	69
G4	Dissenys de la rosassa de Sant Genís	70

6

Caixa d'experiències educatives locals Índex d'activitats

Recorreguts lúdics i materials creatius pel patrimoni de Palau-solità i Plegamans

Patrimoni Medieval i Llegat Templar

CT2 La comanda templera i els seus dominis	73
CT1 Els codis secrets	74
CT3 La comanda templera	75
CP1 Façanes del castell	77
CP2 La rosa dels vents	78
CP3 Els senyors del Castell	80
CP4 Una aventura al castell	81

Relacions ecosocials en el nostre entorn

H1 La cacera del tresor	84
H2 El llenguatge dels arbres	85
H3 Elaborem un herbari	86
H4 Explorar, imaginar i enregistrar	87
H5 Els pol·linitzadors: salvem-los!	89
H6 Un passeig diferent	90
H7 L'herbari digital de plantes	91
H8 Construïm un hotel d'insectes	92

La cacera del tresor

H10 La cacera del tresor	95
---------------------------------	----

Conjunt de fitxes
temàtiques del territori

Patrimoni Immaterial: Festes Populars

Aquest conjunt d'activitats convida a conèixer algunes expressions del patrimoni immaterial vinculades a les festes, les llegendes i els éssers simbòlics del nostre entorn.

La proposta comença amb la llegenda de la Pedra Larga, un relat tradicional del municipi que es vincula a imatges reals del territori i permet explorar la dimensió narrativa de l'espai.

Tot seguit, es presenten els gegants de Palau-solità i Plegamans: el Dimoni i la Masovera. S'ofereixen dibuixos per acolorir i visualitzar mitjançant realitat augmentada, per aprofundir en la seva forma, significat i presència a la festa major.

Finalment, es treballa el Gall d'Abraxas, figura del bestiar català, a través d'una descripció detallada i una activitat artística per acolorir que permet ampliar el coneixement sobre els éssers fantàstics de la cultura popular.

ÍNDEX D'ACTIVITATS

D1	La llegenda de la Pedra Llarga	10
D5	El Dimoni	11
D4	La Masovera	12
D2	La història d'una bestiola	13
D3	L'Abraxas, la bèstia de Palau	14

La llegenda de la Pedra Llarga

Diu la llegenda que fa molts anys, quan la gent encara vivia a les masies i s'ocupava de les tasques pròpies de la vida al camp, existia a Martorell, molt a prop de la Riba del Llobregat, un hostel. En aquest hostel treballava una minyona, que entre les coses que feia durant el dia s'encarregava d'anar a buscar aigua molt lluny, travessant el riu a gual, carregada amb grans càntrirs.

Un dia va ploure a bots i barrals, i la noia no sabia com travessar el riu de tan ple com estava. Fatigada va exclamar que donaria la seva ànima al dimoni si aquest li feia la feina més fàcil. Tot d'una, el diable se li va aparèixer i li va prometre que si allò que havia dit era veritat, ell li bastiria un pont en una sola nit. Ella va acceptar de seguida, pensant que el dimoni no ho aconseguiria pas i que ella tampoc no perdria res.

Però el diable no tenia la més mínima intenció de perdre la juguesca, i aquella mateixa nit tota una colla de diables va iniciar la construcció del pont. El diable havia enganyat la noia, que no sabia que ell comptaria amb tota una colla d'ajudants.

Uns dimoniets carregaven pedres del Montseny o de Montserrat i els altres feien el pont. El diable feia de capatàs i buscava pedres ben grosses per acabar el més ràpid possible.

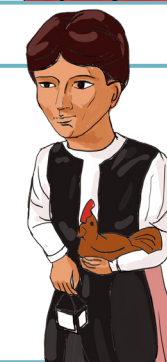
Arribada la matinada, el pont estava gairebé enllestit i la noia, que aleshores ja era conscient de l'errada que havia comès, va anar a correuita a demanar ajuda a la seva mestressa.

La mestressa va rumiar una solució: va anar al seu corral i va llençar una galleda d'aigua freda sobre el gall que dormia. L'animaló, espantat, va llançar un quiquiri-que tan fort que va ser respost per la resta de galls del veïnat malgrat que encara no fos de dia.

El cant va arribar a la riera de Caldes i fins a la masia de Can Cortès, i el gall que hi tenien va cantar just quan per allà passava el diable enfeinat, però content, amb l'última pedra a coll.

El diable va pensar que era de dia i que havia perdut la partida. Enrabiad, va llançar un renec i va deixar caure la pedra amb tanta ira que aquesta va quedar clavada set canes a la terra.

I d'aquesta manera tan singular va quedar aixecat a Martorell un pont conegut com a Pont del Diable, al qual li manca una pedra: la nostra Pedra Llarga.

10

El Dimoni

Aquest és el Dimoni!

Abans d'acolorir-lo, pots veure com és en realitat augmentada!

Per fer-ho, només cal que utilitzis un telèfon mòbil o una tauleta, amb l'ajuda d'una persona adulta:

- 1 Descarrega l'aplicació gratuïta Arloopa (la trobaràs a Google Play o App Store).
- 2 Obre l'aplicació i dona-li permís per fer servir la càmera. Enfoca amb la càmera el dibuix del Dimoni. Veuràs el personatge en 3D, amb els seus colors originals i en moviment!
- 3 Després de veure'l, acoloreix el dibuix com desitgis, fent servir la teva creativitat i els colors que més t'agradin.

11

La Masovera

Aquesta és la Masovera!

Abans d'acolorir-la, pots veure com és en realitat augmentada!

Per fer-ho, només cal que utilitzis un telèfon mòbil o una tauleta, amb l'ajuda d'una persona adulta:

- 1 Descarrega l'aplicació gratuïta Arloopa (la trobaràs a Google Play o App Store).
- 2 Obre l'aplicació i dona-li permís per fer servir la càmera. Enfoca amb la càmera el dibuix de la Masovera. Veuràs el personatge en 3D, amb els seus colors originals i en moviment!
- 3 Després de veure'l, acoloreix el dibuix com desitgis, fent servir la teva creativitat i els colors que més t'agradin.

12

La història d'una bestiola

L'Abraxas és la bèstia de les festes del nostre poble. És un gall, de caràcter i cant agressius, amb potes amenaçadores i amb les ales obertes en actitud de lluita.

Però què és el bestiari popular català?

És el conjunt de figures que representen animals reals o fantàstics, i que són exhibits durant les festes locals de Catalunya (cercaviles, balls populars, etcètera).

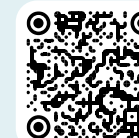
Són moltes les poblacions catalanes que tenen la seva pròpia bèstia. Per comprovar-ho, entra a l'inventari del bestiari festiu (codi QR) i busca la llista de bèsties. Tria'n una, dibuixa-la i crea una història amb ella com a protagonista.

La fitxa de l'Abraxas, gall bèstia de foc.

L'inventari del bestiari festiu

L'Abraxas, la bèstia de Palau

Aquest és l'Abraxas!

Abans d'acolorir-lo, pots veure com és en realitat augmentada!

Per fer-ho, només cal que utilitzis un telèfon mòbil o una tauleta, amb l'ajuda d'una persona adulta:

- 1 Descarrega l'aplicació gratuïta Arloopa (la trobaràs a Google Play o App Store).
- 2 Obre l'aplicació i dona-li permís per fer servir la càmera. Enfoca amb la càmera el dibuix de l'Abraxas. Veuràs el gall Abraxas en 3D, amb els seus colors originals i en moviment!
- 3 Després de veure'l, acoloreix el dibuix com desitgis, fent servir la teva creativitat i els colors que més t'agradin.

14

Conjunt de fitxes
temàtiques del territori

L'Ajuntament i l'Administració Municipal

L'Ajuntament i l'Administració Municipal

I

P1

P2

P3

ESO

Aquest conjunt d'activitats permet apropar-se al funcionament de l'Ajuntament de Palau i comprendre millor el seu paper en l'organització de la vida comunitària. A través de propostes visuals, dinàmiques i accessibles, es convida a explorar la història, les funcions i els espais més rellevants de l'administració municipal des d'una mirada educativa.

Les primeres activitats proposen descobrir l'origen del nom de l'Ajuntament, conèixer l'evolució de la Casa de la Vila al llarg del temps i observar els elements arquitectònics més destacats de l'edifici. S'hi inclou una fitxa per acompanyar la façana, afavorint l'atenció al detall i la connexió amb l'entorn.

Tot seguit, es treballen les funcions principals de les persones que tenen responsabilitats en el govern municipal, com l'alcaldia o el Ple de l'Ajuntament, i les decisions que es prenen en aquests espais. També s'hi aborden les competències que té el consistori i els serveis que ofereix a la comunitat.

Finalment, es proposa identificar la ubicació de l'Ajuntament dins del municipi, així com d'altres edificis públics rellevants, integrant una perspectiva geogràfica i relacional del territori.

Les activitats es poden adaptar a diferents contextos educatius i nivells d'aprenentatge. Estan dissenyades per fomentar l'observació, el pensament crític i el coneixement de l'entorn més proper, facilitant una comprensió activa del govern local.

ÍNDEX D'ACTIVITATS

V8	Ubicació geogràfica	18
V11	Espais i edificis importants	20
V4	Pinta la Casa de la Vila	22
V1	Una cadira per a cada activitat	23
V5	On es prenen les decisions de l'Ajuntament?	25
V6	Què és un ple i qui hi participa?	26
V12	Serveis i tasques municipals	27
V10	Què fa l'Ajuntament?	29
V9	Els canvis de la Casa de la Vila	30
V2	Noms de la vila: Topònims	31
V3	Eix cronològic de la Casa de la Vila	33

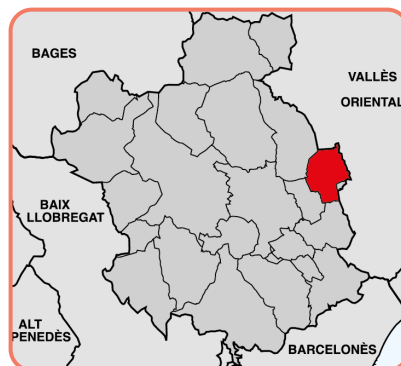
16

Ubicació geogràfica

Palau-solità i Plegamans és a la comarca del Vallès Occidental i limita amb el Vallès Oriental.

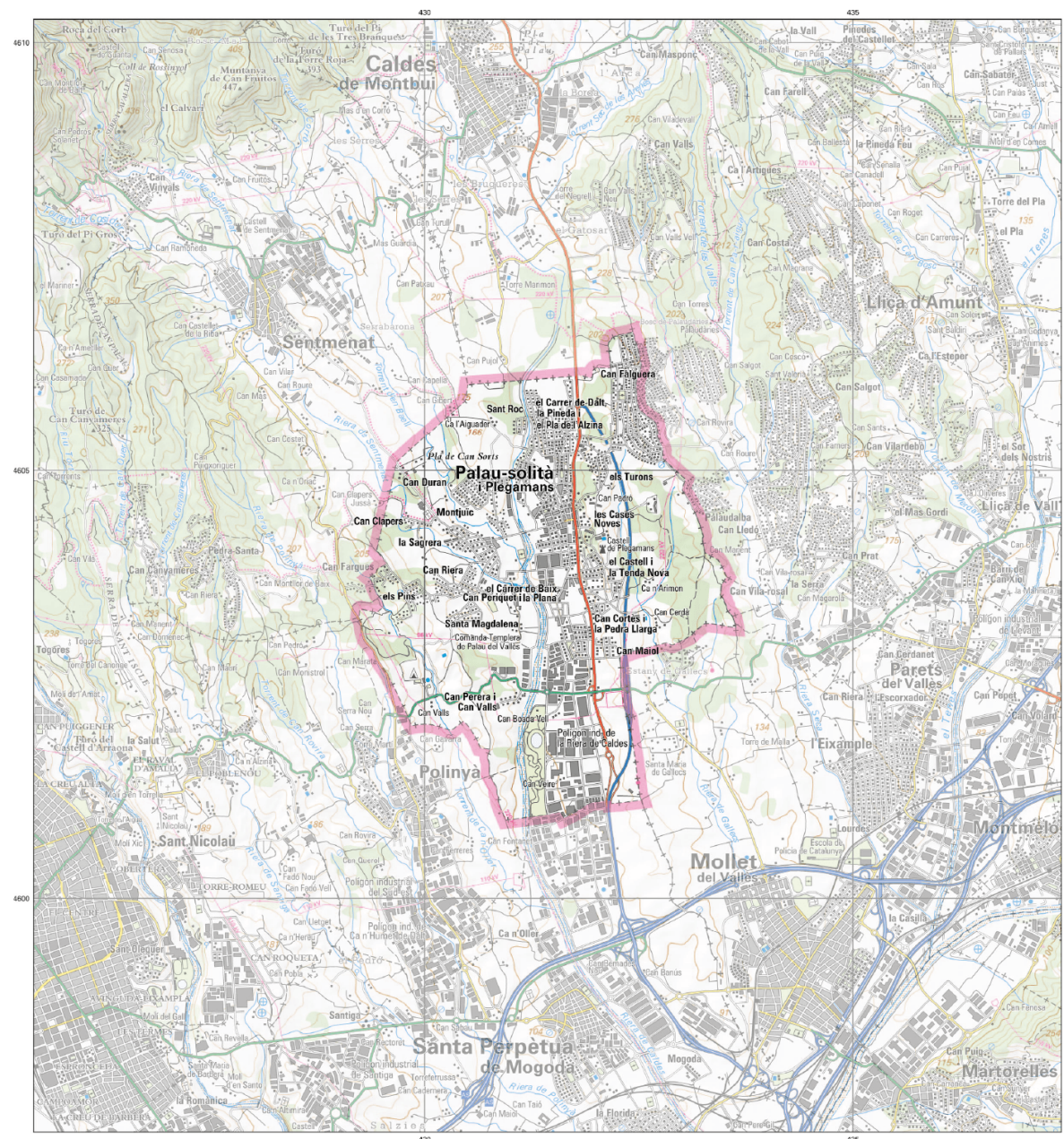
El terme municipal limita al nord amb Caldes de Montbui al nord-est, amb Lliçà d'Amunt a l'est, amb Lliçà de Vall al sud-est, amb l'espai natural de Gallecs (Mollet del Vallès) al sud, amb Santa Perpètua de Mogoda al sud-oest, amb Polinyà, i al nord-oest, amb Sentmenat.

Mapa guia: Vallès Occidental

Ara, situa'ls al mapa!

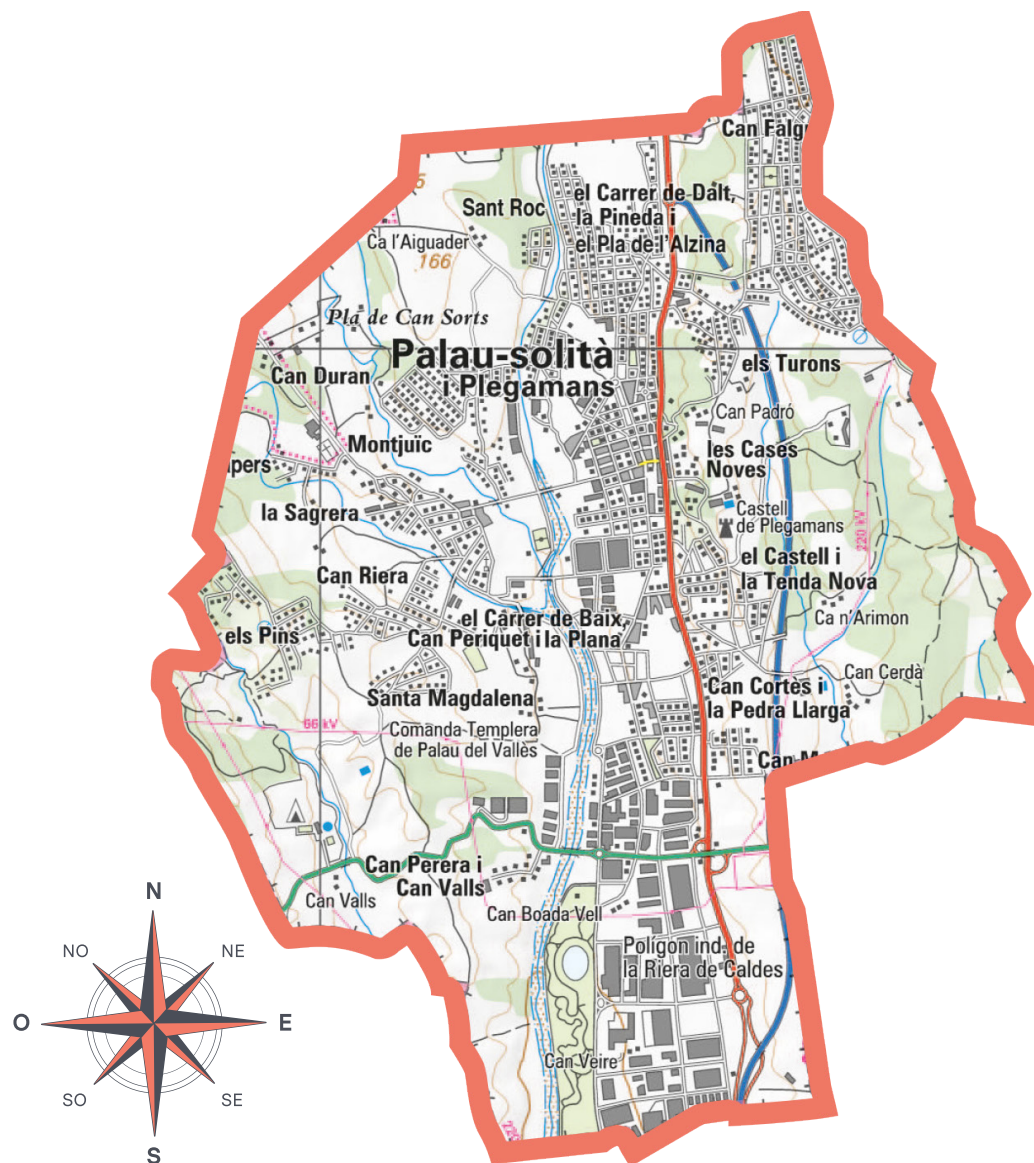

Ubicació geogràfica

Escriu el nom dels Ajuntaments o espais naturals amb els quals limita l'Ajuntament de Palau-solità i Plegamans. Pots utilitzar la rosa dels vents, la figura amb forma d'estrella que tens a la part inferior esquerra del mapa.

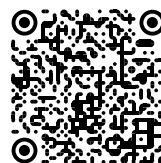
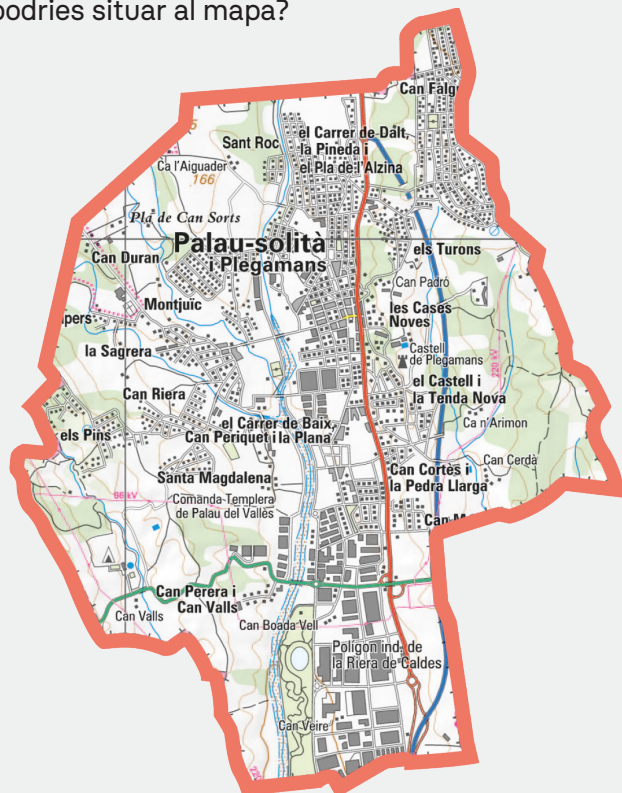

Espais i edificis importants

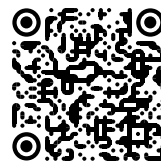
Cadascun dels següents codis mostra un vídeo amb alguns dels espais i dels edificis més representatius de Palau-solità i Plegamans. Els podries situar al mapa?

Recomanacions turístiques de l'Eloi Cordoní a Palau-solità i Plegamans

Des de Palau-solità i Plegamans descobrirem quines coses no ens podem perdre quan visitem la població. Farem un recorregut en clau turística pels racons més emblemàtics d'aquesta població amb el meteoròleg de TV 3 Eloi Cordoní.

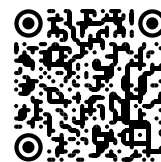
20/03/2014

Història del carrer del Filiprim i la vaca

El mestre Josep Maria Bachs, que ha mort als 70 anys, sempre parlava de Palau de Plegamans al mític programa Filiprim i nosaltres l'hem recordat amb l'alcalde d'aquella època, Joan Payola.

17/11/2014

Vida animal amb Martí Boada

El nostre naturalista Martí Boada ens portarà fins al terme municipal de Palau-solità i Plegamans per mostrar-nos la recuperació d'un ecosistema. Un antic abocador situat entre un polígon industrial i la riera de Caldes és ara un ecosistema amb molta vida. Veurem uns esplugabous remullant-se, un bon senyal de l'estat de salut del paisatge.

14/04/2010

Espais i edificis importants

Aquí tens un mapa de Palau-solità i Plegamans. Localitza els noms dels espais i dels edificis més significatius del municipi. Escriu cada nom al costat del número que hi correspongui.

1	11
2	12
3	13
4	14
5	15
6	16
7	17
8	18
9	19
10	

20

Escriu els números que corresponen a masies.

Escriu els números que fan referència a esglésies.

Pinta la Casa de la Vila

21

Què creus que podríem afegir o canviar a la façana de l'Ajuntament per fer-la més bonica i més sostenible?

Pinta la façana de la Casa de la Vila com més t'agradi. Explica la teva proposta!

Una cadira per a cada activitat

Sovint no parem atenció a l'aspecte que tenen els objectes que formen part del nostre dia a dia. Per exemple, sabies que la forma de les cadires és molt important? Hi ha una cadira adequada per a cada tipus d'activitat.

El disseny i la forma de cada cadira varia segons la seva utilitat o funció. Hi ha molts tipus de cadires i per a molts propòsits diferents, com la cadira d'escriptori. Hi ha cadires més maques, més toves, etcètera. Hi ha cadires que ens fan pensar en moments i emocions determinats. Per exemple, la cadira del dentista!

1

②

③

④

Escriu les coses que faries si estiguessis assegut a cadascuna d'aquestes cadires.
Pensa en les seves diferències i semblances.

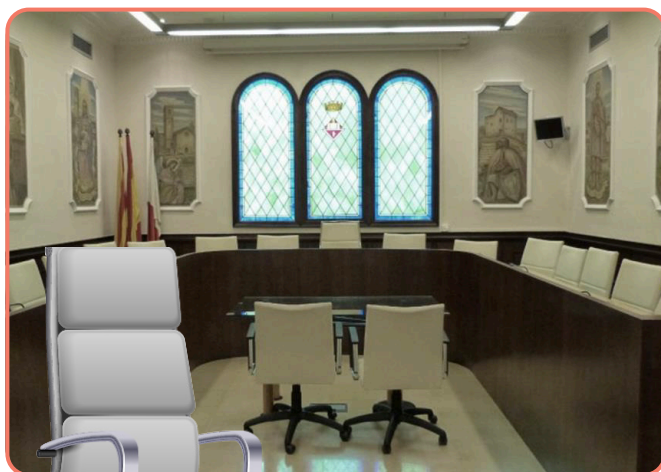
[illegible]

Una cadira per a cada activitat

No totes les cadires són iguals.

La imatge mostra la cadira central de la sala de plens del nostre Ajuntament. En aquest cas, és la cadira de l'alcalde o l'alcaldesa.

FES
SERVIR
ELS CINC
SENTITS

Escriu cinc coses que faries si estiguessis assegut/asseguda en aquesta cadira. És a dir, si fossis l'alcalde o l'alcaldesa de Palau-solità i Plegamans.

NO ET
CENSURIS!

FES-HO
RÀPID

On es prenen les decisions de l'Ajuntament?

- Les decisions de l'Ajuntament les pren el Ple municipal.
- El Ple municipal és l'òrgan de govern amb la màxima representació política dels ciutadans i les ciutadanes de la vila.
- A Palau-solità i Plegamans està integrat per regidores i regidors escollits democràticament i està presidit per l'alcalde o l'alcaldeessa.
- Es reuneixen a la sala de plens per debatre i prendre decisions sobre la ciutat.
- Les persones que assisteixen als plens municipals són l'alcalde o l'alcaldeessa, els regidors i regidores, l'interventor o interventora, el secretari o secretària, i el públic que vulgui ser-hi.

24

Competències d'un
Ajuntament

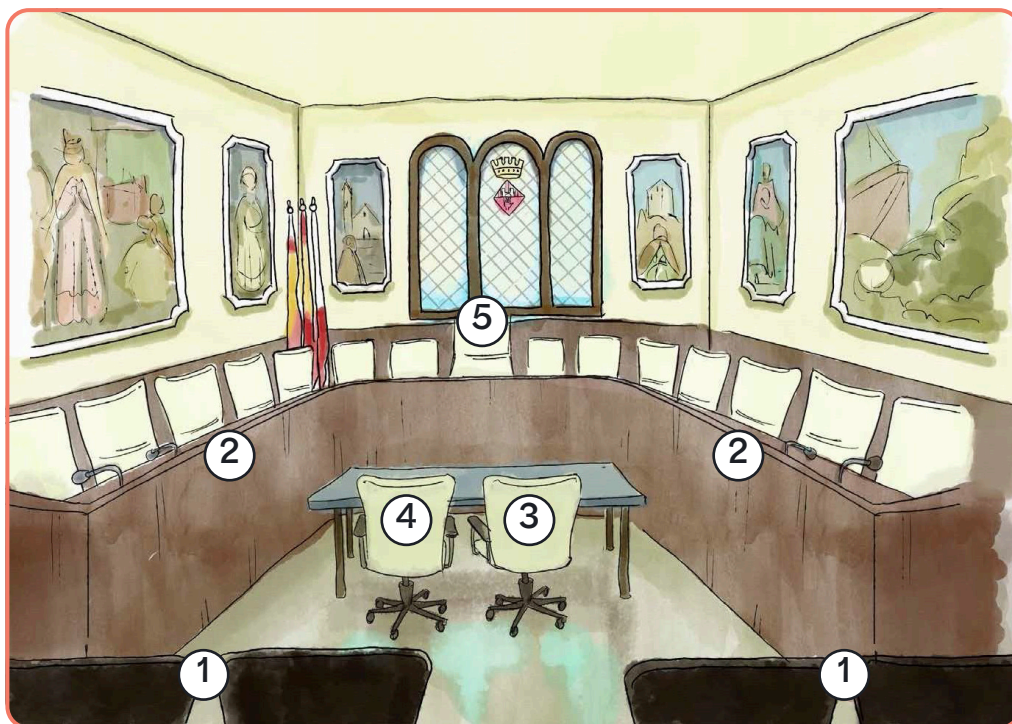

Ple municipal.
Àudios complets

Què és un ple i qui hi participa?

Observa el dibuix i escriu a l'esquerra de cada càrrec el número de la cadira que et sembla que ocupa a la sala de plens.

- ☐ ALCALDE / ALCALDESSA
- ☐ SECRETARI / SECRETÀRIA
- ☐ REGIDORS / REGIDORES
- ☐ INTERVENTOR / INTERVENTORA
- ☐ PÚBLIC

25

Aquesta és la sala de plens i és dins de la Casa de la Vila. És el lloc de reunió dels regidors i les regidores que, presidits per l'alcalde o l'alcaldeessa, tenen com a funció la presa de decisions sobre qüestions relacionades amb la ciutat. Recorda que els plens municipals són públics!

Serveis i tasques municipals

Marca amb una X les tasques o serveis que creus que són responsabilitat de l'Ajuntament.

☐ Mantenir els parcs i jardins del poble nets i ben cuidats

☐ Obrir una botiga de roba

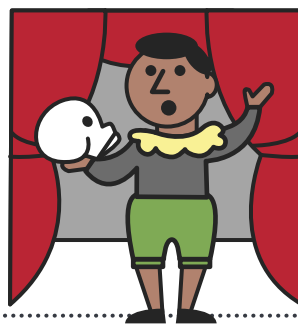
☐ Controlar el trànsit als carrers del poble

☐ Construir escoles i contractar el professorat

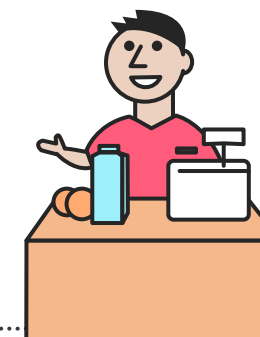
☐ Fer la neteja dels carrers, la recollida de les escombraries i el tractament dels residus

☐ Oferir una cartellera de teatre

☐ Tenir mitjans de comunicació locals, com ara una ràdio o un butlletí

☐ Organitzar mercats, escorxadors (control del cicle de la carn) i fires

26

Serveis i tasques municipals

Marca amb una X les tasques o serveis que creus que són responsabilitat de l'Ajuntament.

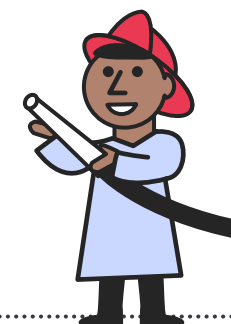
☐ Promoure el funcionament d'associacions culturals, socials i esportives

☐ Tenir una biblioteca pública

☐ Pintar les cases dels ciutadans i les ciutadanes

☐ Coordinar el Cos de Bombers

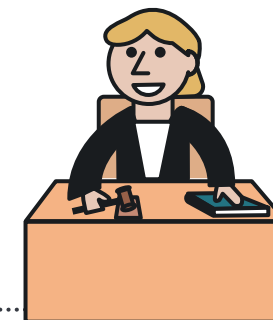
☐ Organitzar la Festa Major

☐ Portar l'aigua fins a les cases i fer el manteniment del clavegueram

☐ Gestionar l'Escola Municipal de Música

☐ jutjar els i les delinqüents

27

Els canvis de la Casa de la Vila

A tots els pobles i ciutats hi ha un Ajuntament. També se l'anomena Casa de la Vila o Casa consistorial.

En aquest edifici es decideixen aspectes importants per a la convivència del conjunt de veïns i veïnes.

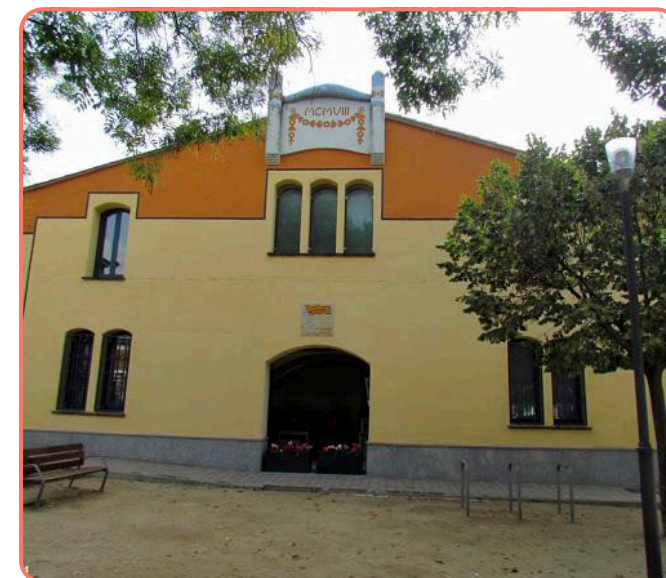
Saps què? A l'edifici del nostre Ajuntament, s'hi han fet diverses modificacions al llarg del temps, i no sempre s'ha utilitzat com a Casa de la Vila.

Investiga quins usos ha tingut.

Escaneja aquest codi QR per trobar la resposta. La trobaràs a la pestanya "Història" del lloc web.

29

Noms de la vila: Topònims

El nom del nostre Ajuntament no ha estat sempre el mateix.

- Palacio Salathan (segle X): aquest és el nom històric format pel mot llatí palatium , 'palau', i Salathan , que suggereix un origen aràbic incert.
- Plegamans també s'esmenta en la documentació antiga (segle X) i sembla la forma aglutinada de plega mans , potser amb caràcter de sobrenom.
- L'origen de la localitat data del segle XVIII, de la unió de dos nuclis, Plegamans i Palau solità. El topònim de Palau solità el trobem al cartulari del monestir de Sant Cugat per primer cop l'any 955, i el de Plegamans, des del 962. Palau-solità i Plegamans ha estat format històricament per dos nuclis de població o dues parròquies: d'una banda, Palau solità, i de l'altra, Plegamans. Ambdós noms s'han mantingut al llarg dels anys amb petites variacions.

Pinta els diferents noms que ha tingut el nostre poble.

PALACIO SALATHAN

PLEGA MANS

Palau Solitar

Palau Solitar i Plegamans

30

Plegamans

Palau de Plegamans

Casa de la Vila

Casa bïla

Noms de la vila: Topònims

- L'any 1939, just acabada la Guerra Civil, i més concretament el 5 de març, el president de l'anomenada Comisión Gestora del Ayuntamiento combina els noms de les dues parròquies, ja que «solo condiciona a crear rencillas entre los vecinos y entorpecer la labor del municipio». Així doncs, proposa que passi a anomenar-se Palau de Plegamans. El 22 d'agost del mateix any, el nou nom del municipi esdevé oficial.
- El 17 de maig de l'any 2000, 61 anys després, el nostre poble torna a canviar de nom. El Ple municipal va aprovar el canvi novament a Palau-solità i Plegamans. Tot i això, els dos noms van conviure durant quatre anys.

Resolució de 2 de maig de 2000, per la qual es dona conformitat al canvi de nom del municipi de Palau de Plegamans, que passa a denominar-se Palau-solità i Plegamans.

Crea una línia de temps que representi els canvis de nom del municipi.

Eix cronològic de la Casa de la Vila

Aquest codi QR et donarà informació (Viquipèdia) per completar la línia cronològica de les cinc modificacions.

Describeu cinc modificacions que s'han realitzat a l'edifici des de la foto en blanc i negre, a inicis del segle XX —quan a la primera planta de l'edifici funcionava l'escola pública—, fins a l'estat actual de l'edifici.

2010

1908

1868

1698

1440

Conjunt de fitxes
temàtiques del territori

Patrimoni Local: Masies i Vida Rural

Aquest conjunt d'activitats convida a descobrir el patrimoni rural del municipi a través de les masies, com a símbol de vida comunitària i organització del territori. Les primeres propostes ajuden a reconèixer diferents tipus de masies, observar-ne imatges reals del poble i situar-les en el territori mitjançant mapes i plànols. També es proposa identificar quines masies hi ha a prop de casa i quines són les més conegudes del municipi.

A partir d'aquesta base, es reflexiona sobre com eren les masies i la vida rural: les estances interiors, els objectes d'ús quotidià i els canvis al llarg del temps, incloent-hi la tecnologia, com els rellotges solars i la seva evolució fins als rellotges intel·ligents. Les activitats creatives inclouen la construcció d'un diorama, la creació d'una veleta i trencaclosques amb imatges de Can Cortès. També es proposa acolorir elements arquitectònics destacats, com la finestra de Can Cladelles.

Aquest material facilita una mirada educativa al passat rural, afavorint la connexió amb l'entorn i la comprensió de les transformacions al llarg del temps.

ÍNDEX D'ACTIVITATS

S1	El trencaclosques de Can Cortès	35
C1	El trencaclosques de Can Cladelles	36
M1	Tipus de masies	37
M2	Tipus de masies de Palau-solità i Plegamans	38
S4	Parts d'una masia	39
S5	Què hi ha en una masia?	41
M5	Mapa de les masies	43
M6	Masies veïnes	45
S2	Fem un penell	46
S3	Una masia en un diorama	49
C4	La finestra de Can Cladelles	51
M3	Coneguem diferents tipus de rellotges	52
M7	Els rellotges	55

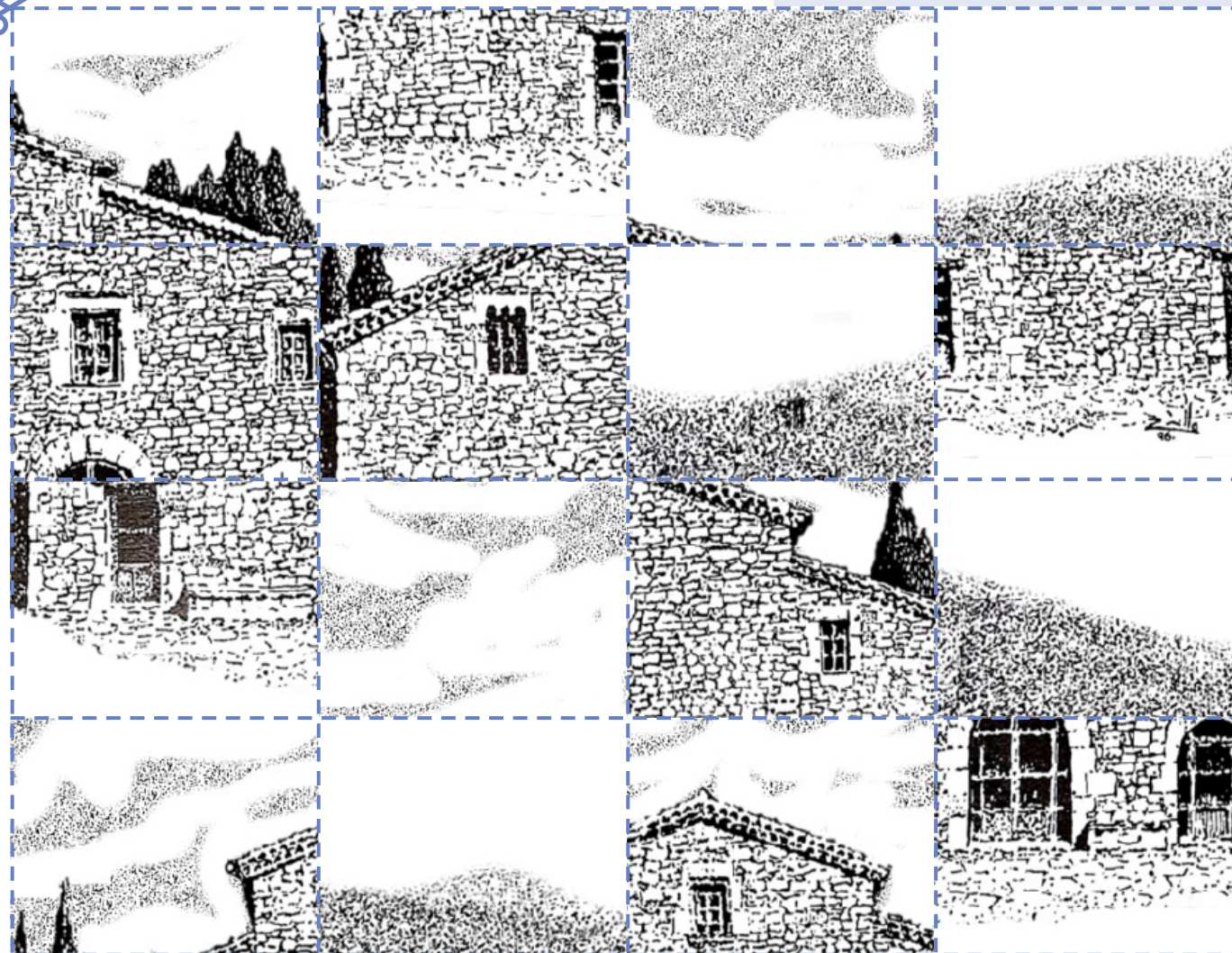
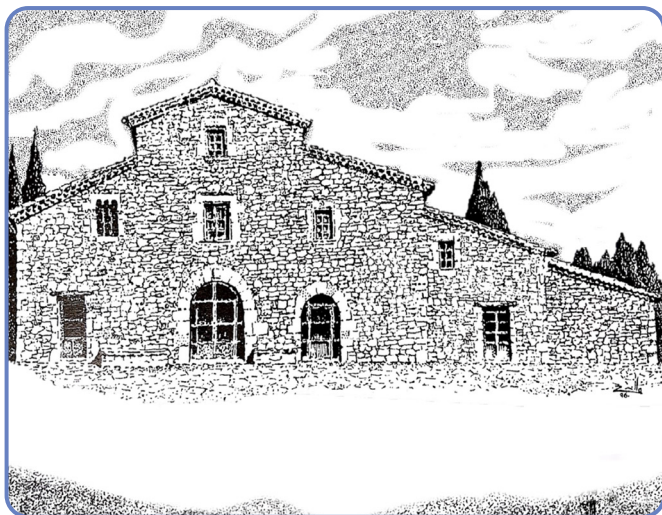
El trencaclosques de Can Cortès

Instruccions per fer el trencaclosques.

Agafa unes tisores i retalla amb cura totes les peces del trencaclosques. Per ajudar-te, pots fer servir el model de l'esquerra com a guia per col·locar les peces en l'ordre correcte.

Quan les tinguis ben col·locades, fes servir cola per enganxar cada peça al seu lloc a un altra pàgina.

Escaneja el codi QR per a conèixer millor aquest espai.

35

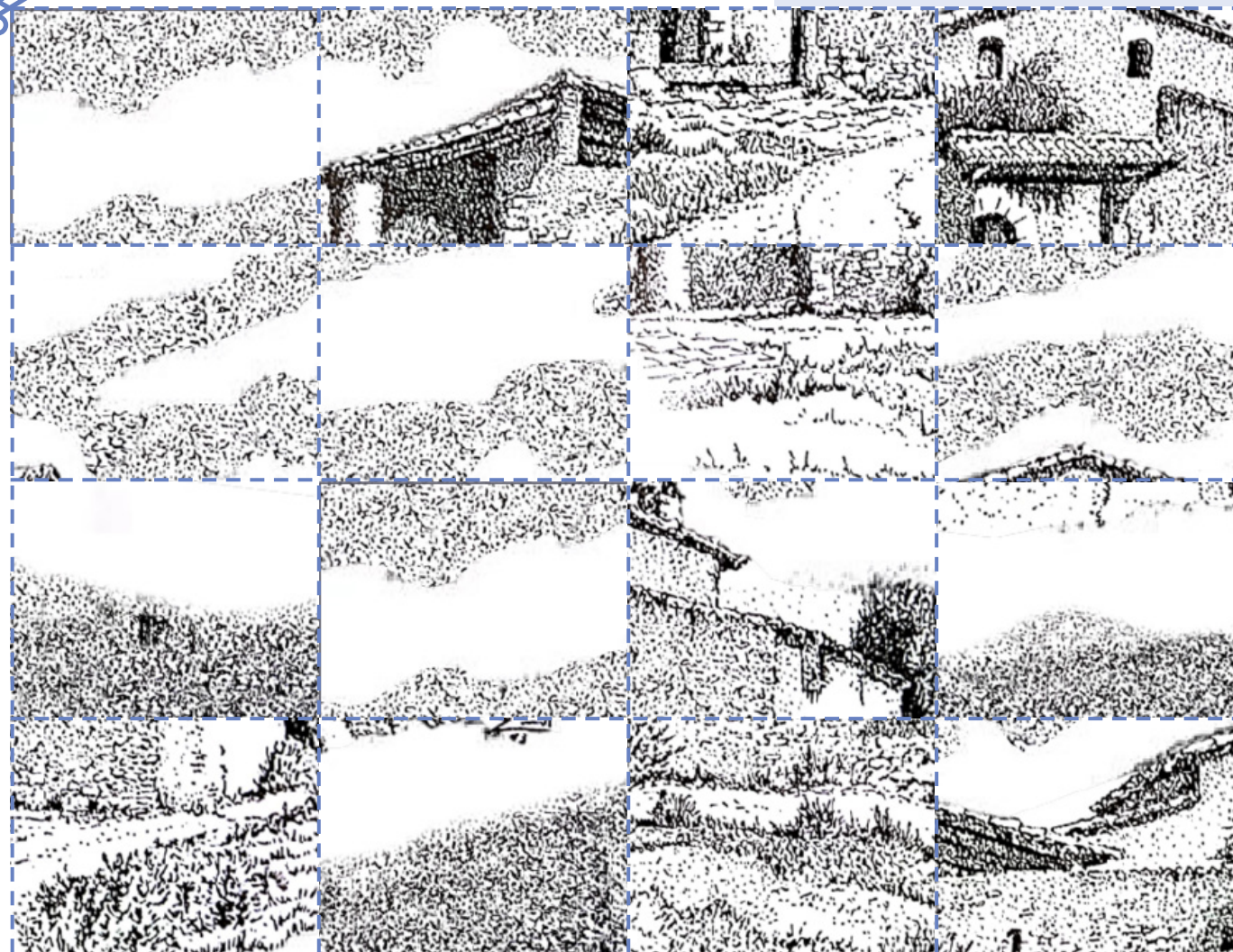
El trencaclosques de Can Cladelles

Instruccions per fer el trencaclosques.

Agafa unes tisores i retalla amb cura totes les peces del trencaclosques. Per ajudar-te, pots fer servir el model de l'esquerra com a guia per col·locar les peces en l'ordre correcte.

Quan les tinguis ben col·locades, fes servir cola per enganxar cada peça al seu lloc a una altra pàgina.

Escaneja el codi QR per a conèixer millor aquest espai.

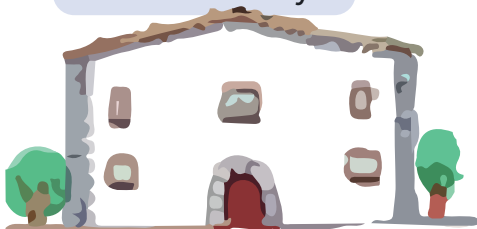

36

Tipus de masies

Masies petites o d'alta muntanya

Amb la coberta que desaigua a la façana posterior. Les més senzilles.

Masies basilicals

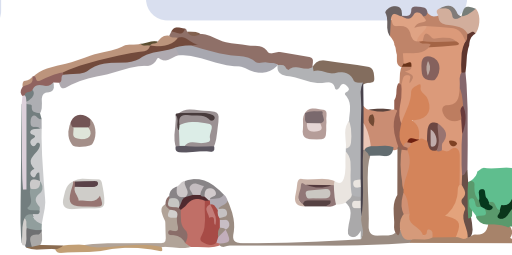
Tenen dos cossos laterals i un de central més elevat.

Masies grans o cases pairals

Amb un aspecte més senyorial. Tenen galeries amb porxos i la coberta està construïda a quatre vessants.

Masies amb torre

Típiques de les zones de costa, la torre servia per vigilar els atacs dels pirates.

Masies mitjanes o comunes

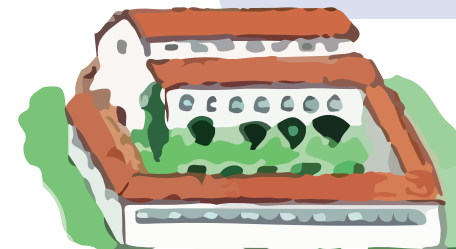
Són amb coberta de dos vessants, però en aquest cas que desaigüen a les façanes laterals.

Masies colonials

Amb rics acabats i ornamentació exterior, inspirades en models de construccions portades d'Amèrica.

Masies de vinya

A més del immoble principal, tenen altres edificis complementaris al voltant d'un pati central.

Tipus de masies de Palau-solità i Plegamans

38

Aquestes fotos són de masies de Palau-solità i Plegamans. Heu d'identificar quin tipus de masies són. Per fer-ho, llegiu la llista que teniu més avall i escriviu el número que correspon a cada imatge.

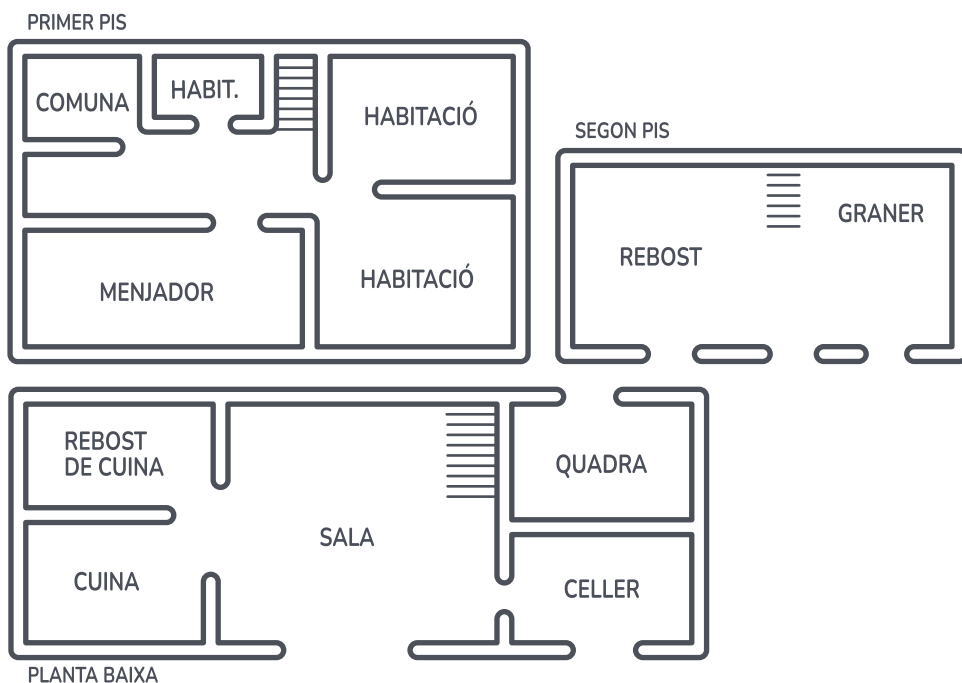
- ① Masies amb torre ② Masies mitjanes o comunes ③ Masies grans o cases pairals ④ Masies petites o d'alta muntanya

Parts d'una masia

Trobeu les parts de la masia en els mots encreuats.

H O R T A C U I N A
U R C E L L E R T S
M E N J A D O R P A
O B A Q U A D R A L
M O C H I M E N L A
E S V E S T A B L E
O T C O M U N A E S
R H A B I T A C I O

39

Parts d'una masia

Observeu la masia i empleneu els rectangles buits amb aquestes paraules:

HORT

ABEURADOR

POU

RELOTGE DE SOL

DORMITORI

ESTABLE

CUINA/MENJADOR

QUADRA

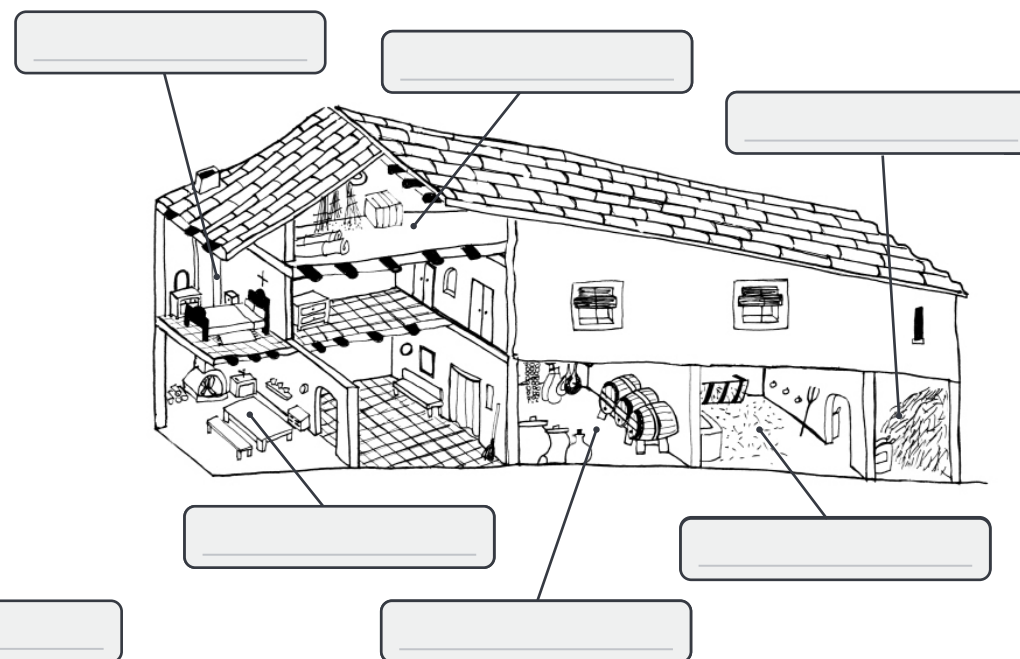
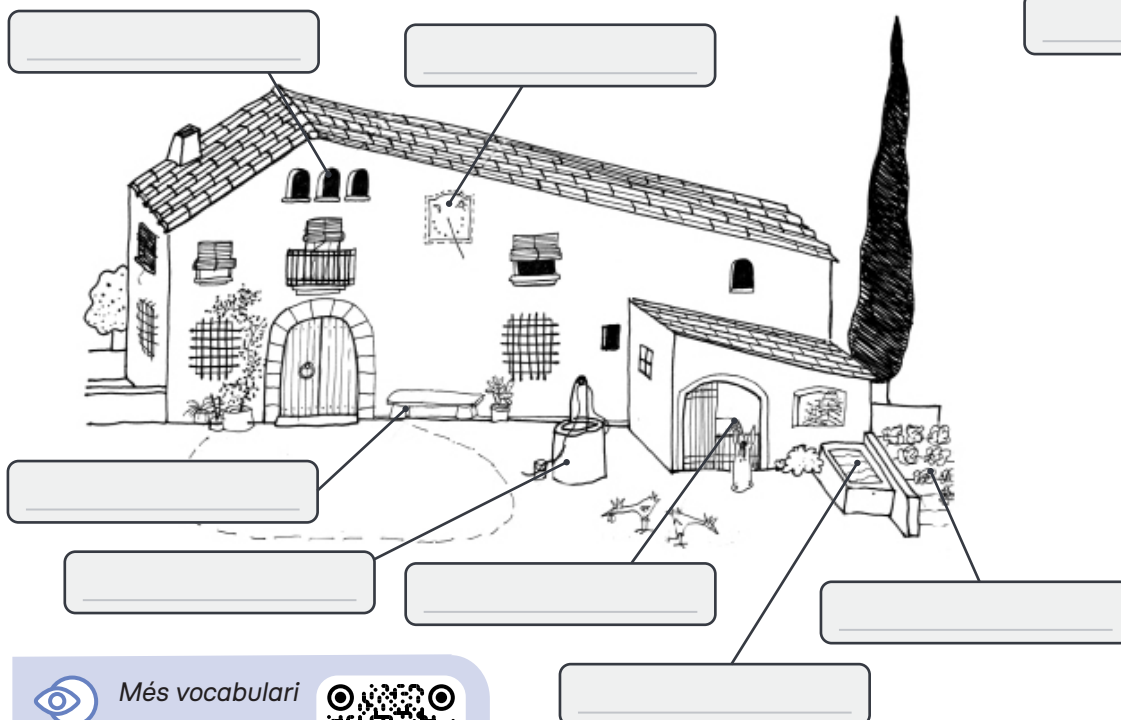
PEDRÍS

GOLFES

GOLFES

PALLER

REBOST/CELLER

40

Més vocabulari

Font imatges: <http://www.catimenu.com/masias.htm>

Què hi ha dins d'una masia?

Quins són els noms d'aquests objectes i a quina part de la masia els podem trobar?

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____

1

2

3

4

5

6

7

41

Què hi ha dins d'una masia?

La major part de les masies produïen gairebé tot el que els calia per viure i venien al mercat el que els sobrava. Gràcies als diners que guanyaven, podien comprar el que els feia falta. Amb el pas del temps, moltes masies van començar a conrear productes només per vendre'ls al mercat i es van enriquir força. Un exemple d'això és la producció de vi.

Indica a quin espai de les masies es poden trobar aquests objectes.

① _____ _____	② _____ _____	③ _____ _____
④ _____ _____	⑤ _____ _____	⑥ _____ _____
⑦ _____ _____	⑧ _____ _____	⑨ _____ _____
⑩ _____ _____	⑪ _____ _____	

Mapa de les masies

Indiqueu les coordenades en què es troben les següents masies. Us ajudarà el plànol dels primers assentaments urbans de Palau-solità i Plegamans.

CA L'ABUNDÀNCIES →

CAN PUIGRIOL →

CAN N'ARIMON →

CAN CAPELLA →

CAN BURGUÈS →

CAN GRAU →

CAN GORDI →

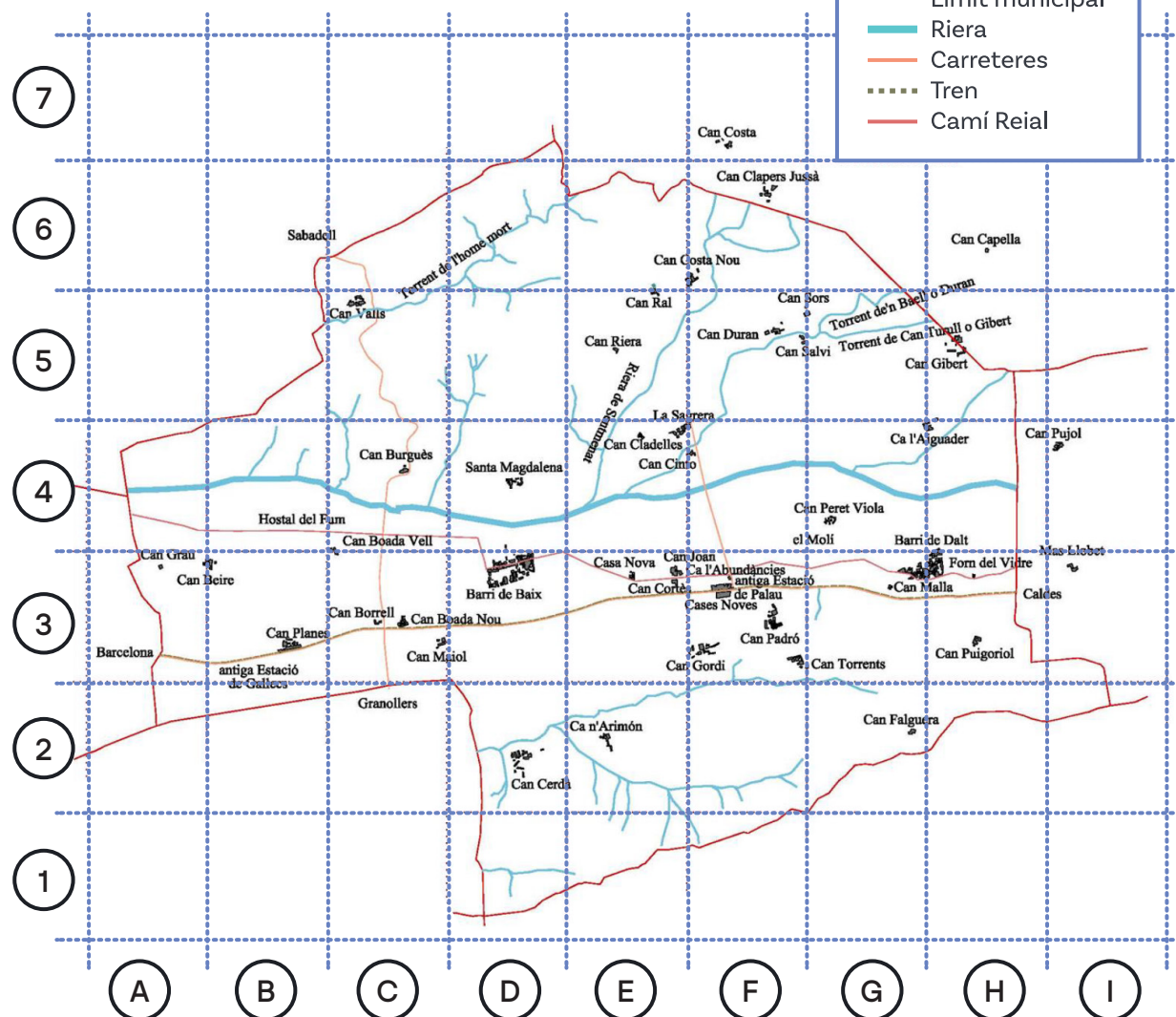
CAN JOAN →

CAN CORTÈS →

CAN RAL →

LLEENDA

- Límit municipal
- Riera
- Carreteres
- Tren
- Camí Reial

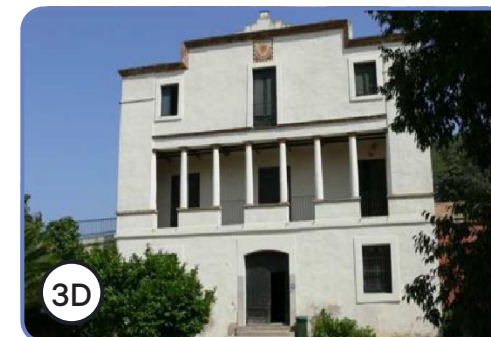

Mapa de les masies

Descobriu el nom de les masies a partir de les coordenades anteriors.

Escriuiu el nom de les masies pròximes a casa vostra i indiqueu quin tipus de masies són.

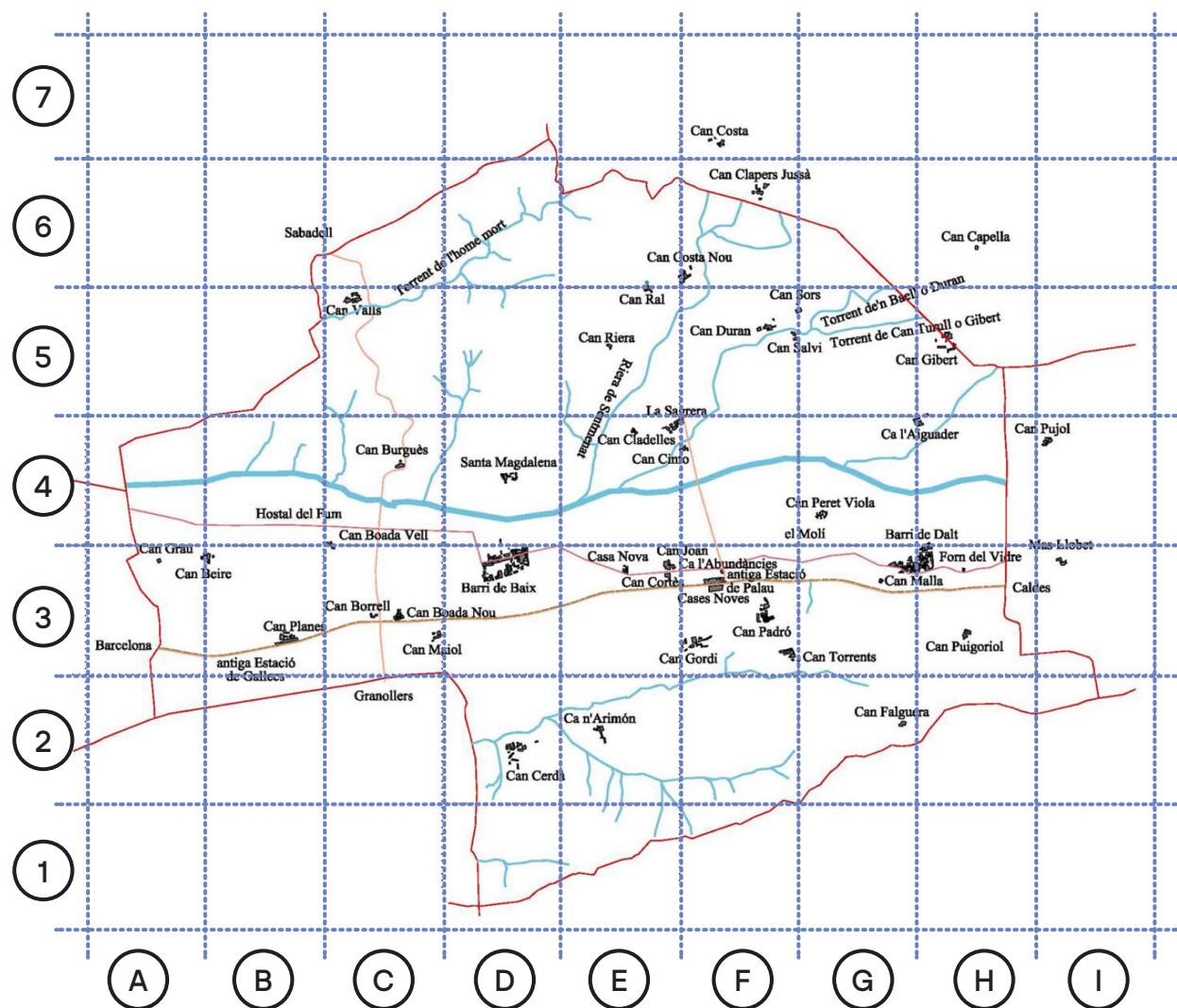

Masies veïnes

Localitzeu al mapa el quadrant on està situat el vostre habitatge i pinteu-lo. Identifiqueu al mapa les masies pròximes a casa vostra.

45

Fem un penell

Un penell és un instrument que ajuda a determinar la direcció del vent i a predir el temps. És un dels instruments de previsió meteorològica més antics que hi ha, i dels més simples que s'han inventat.

És molt senzill fer-ne un. La major part dels materials els podem trobar a casa.

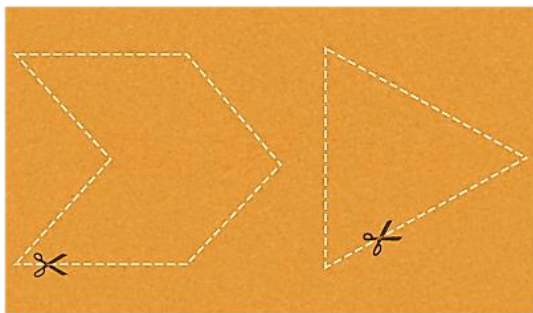

MATERIALS:

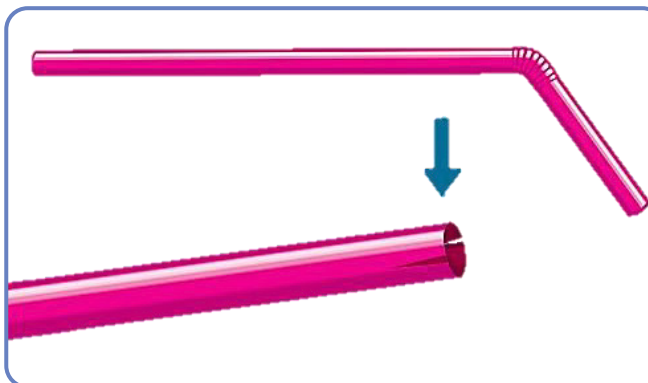
- Una palleta per beure
- Un llapis amb una goma d'esborrar
- Cartolina
- Unes tisores
- Una agulla
- Una capsa o un got de paper

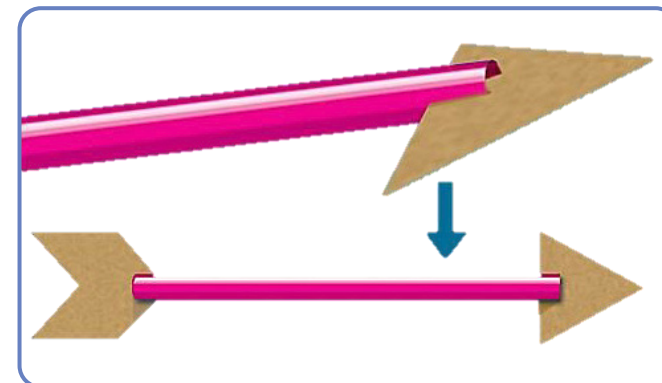
Fem un penell

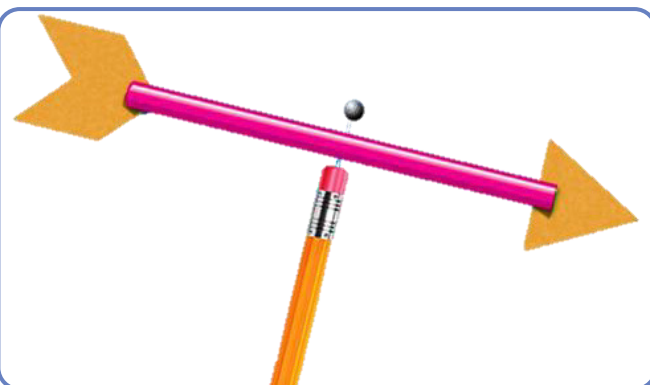
1. Pren la cartolina i dibuixa-hi el cap i la cua del penell. Retalla aquestes parts.

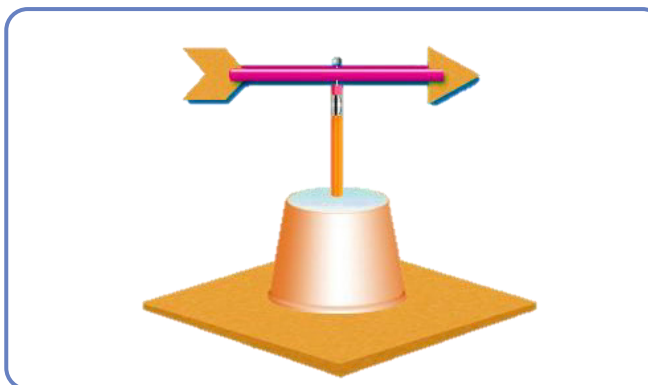
2. Agafa la palleta i fes-hi petits talls a cada extrem.

3. Insereix el cap i la cua del teu penell als talls fets a la palleta.

4. Fes un forat al centre de la palleta amb l'agulla i introdueix-la a la goma del llapis. Abans de continuar, assegura't que la palleta giri suaument perquè pugui assenyalat els quatre punts cardinals.

5. Busca una base per fixa-hi el llapis, com un got de paper col·locat cap per avall. Col·loca el penell a l'exterior. Pensa que alguns penells tenen, a més a més, els punts cardinals marcats per ajudar a determinar en quina direcció bufa el vent.

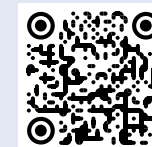

Si no tenim aquestes fletxes de direcció, s'ha de fer servir una brúixola.

Hi ha telèfons mòbils que en tenen, de brúixola!

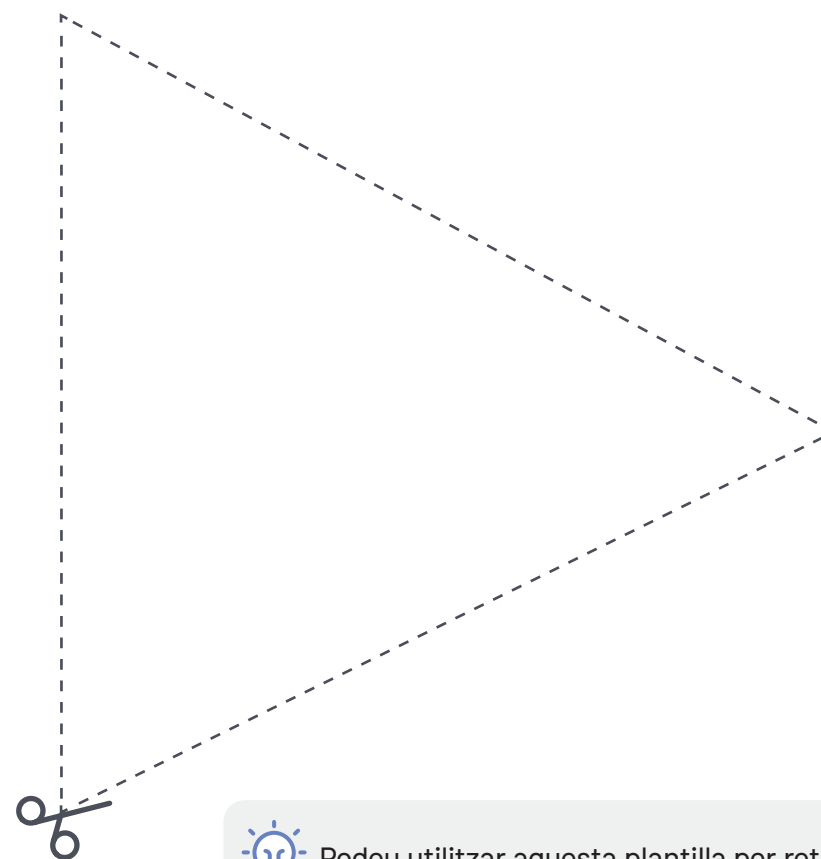
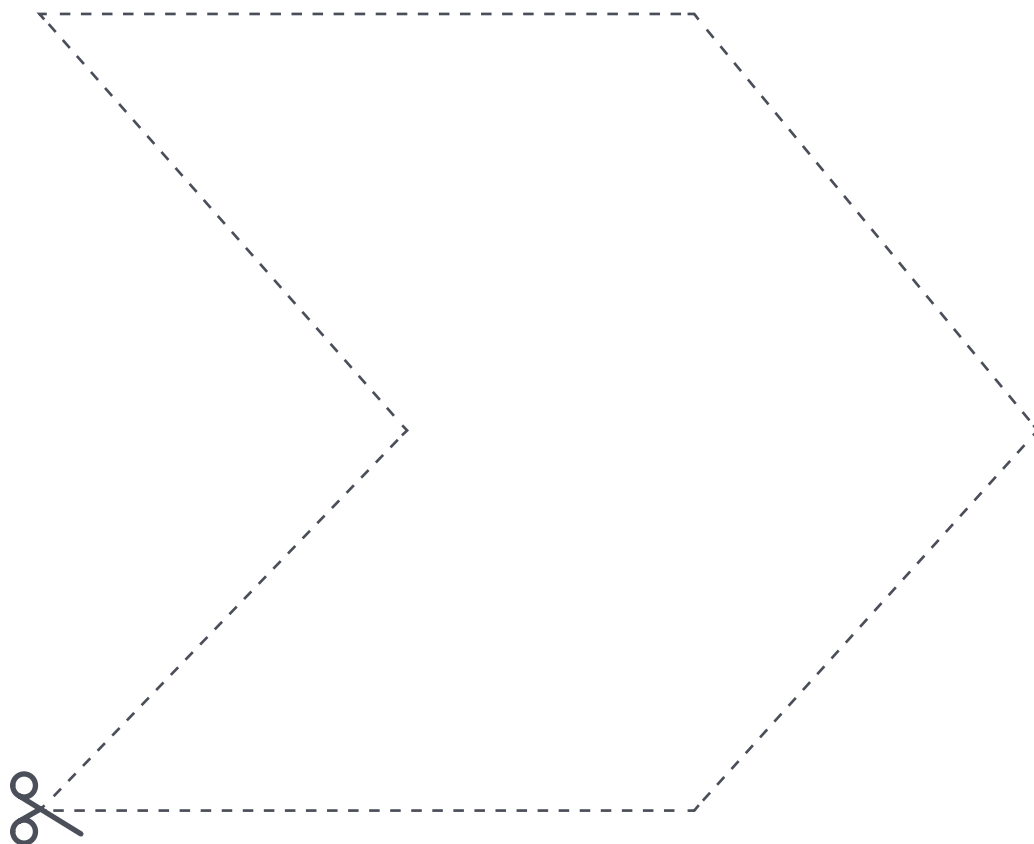

Més informació sobre els penells

Fem un penell

48

Podeu utilitzar aquesta plantilla per retallar les formes del pas 1.

Una masia en un diorama

1. Selecciona la part de la masia que vols representar, cal fer una petita recerca. Una mica d'estudi farà més comprensible el camí de la creació!
2. Una manera fàcil de fer el teu diorama és utilitzar una capsa de sabates, com la de la imatge.

3. Com pots veure, la tècnica per fer-ho a partir d'una capsa de sabates és senzilla i crea un "efecte escènic" que crida l'atenció de l'espectador cap al diorama.
4. Per donar profunditat al teu projecte, crea un fons. Pots fer un escenari en una cartolina blanca (és una mica més gruixut que el paper normal, però no tant com el cartró). Mesura'l perquè s'adhereixi a la part posterior de la capsa quan estigui lleugerament inclinat. Això amagarà els racons de la capsa i crearà la il·lusió de profunditat.
5. Pots utilitzar diversos materials i aconseguir una miniatura de la part de la masia.
6. Fes servir el que correspondria al terra de la capsa de sabates per fer el primer pla del teu diorama. També pots enganxar objectes a les parets i al sostre.
7. Pots utilitzar material que tinguis a casa o al jardí, també pots dibuixar, pintar o imprimir imatges.

Escriu una fitxa amb el títol, el teu nom, la descripció del lloc i els personatges. Utilitza com a màxim 150 paraules.

49

Una masia en un diorama

Cada persona avalua tres companys o companyes. Es poden atorgar fins a tres punts en cada pregunta. Després sumeu els resultats i lliureu la graella amb la puntuació a l'autor o l'autora de cada diorama, que farà la suma final de tots els punts rebuts.

PUNTA DE
L'1 AL 3

CRITERIS	PREGUNTES	
Recerca	S'ha investigat prou per crear el diorama?	☐
	S'han tingut en compte els possibles testimonis?	☐
Materials	S'han reutilitzat materials de casa o de jardí?	☐
	És un diorama tridimensional?	☐
	Els materials cobreixen totes les parts de la capsa de sabates?	☐
	S'han cuidat els acabats?	☐
Creativitat i aparença	S'ha estat minuciós amb els detalls?	☐
	Es representen persones en acció?	☐
	Mostra evidències d'un treball curós i d'haver-hi dedicat temps?	☐
Fitxa informació	Inclou una fitxa d'informació resumida?	☐
	La fitxa compleix amb l'extensió permesa?	☐
	Hi consta el títol i el nom de l'autor o l'autora?	☐
	El resum descriu el lloc i els personatges?	☐
	En el resum s'explica per què es va triar aquesta escena en particular?	☐

50

Graella amb els criteris per avaluar el diorama

La finestra de Can Cladelles

Aquests detalls de la finestra de Can Cladelles són obra de Manuel Zorrilla i Giné (Palau-solità i Plegamans, 1928-2017). L'artista, professor de l'escola Folch i Torres, va estar molt vinculat a entitats associatives de la vila, com ara els Quatre Pins o l'Associació de Pessebristes, entre d'altres.

La seva manera particular de crear aquests detalls es coneix com a tècnica artística del puntillisme, que consisteix a fer una obra mitjançant l'ús de punts diminuts.

Detall escultòric de la part esquerra de la finestra

Detall escultòric de la part dreta de la finestra

Els codis QR et permetran conèixer més coses sobre la vida d'aquest autor.

T'animem a aplicar la tècnica del puntillisme?
Inspira't en algun detall de casa teva!

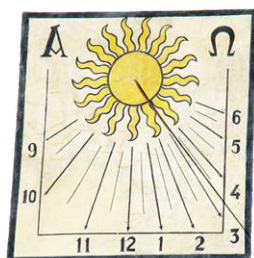
51

Coneguem diferents tipus de rellotges

Molts edificis del nostre poble tenien o tenen un rellotge de sol. La manera de mesurar el temps ha anat canviant. El rellotge ha evolucionat gràcies a les tecnologies. A continuació es descriuen els sis canvis més importants que ha experimentat.

Els egipcis van ser dels primers pobles a organitzar el temps de manera semblant a com el coneixem actualment, tot i que al llarg de la història han existit altres formes de mesurar-lo. Un dels seus sistemes era un simple sòcol de pedra amb una barra vertical i unes marques graduades. El sol, en el seu recorregut pel cel al llarg del dia i de l'any, projectava una ombra sobre aquestes graduacions. L'ombra avançava lentament i permetia conèixer l'hora. Tot i que era molt més gran que un rellotge de polsera, aquest dispositiu era eficaç i completament silenciós.

Recomanació d'un llibre que hi ha a la Xarxa de Biblioteques: El progrés no s'atura mai, de Pascal Hédelin i Felix Rousseau

Inventat a Suïssa, era mecànic. Perquè funcionés, se li havia de donar corda amb una clau situada al darrere. Aquesta clau tensava i afluixava una molla, que feia moure tot un sistema de rodets dentades.

Les rodets feien avançar les agulles al llarg de les hores i els minuts. Petit, rodó i elegant, el solien dur els senyors a la butxaca petita de l'armilla.

El primer rellotge d'aquest tipus el va crear Louis Cartier a França l'any 1904 per a l'aviador Santos Dumont. Es duu al canell, i així, amb un simple gest, tenim l'hora a la vista.

És un rellotge mecànic i automàtic: es carrega gràcies als moviments del canell de qui el porta. Aquestes sacsejades activen uns mecanismes interns que tensen la molla i proporcionen l'energia necessària per fer-lo funcionar.

Va ser el primer rellotge petit i autònom, capaç de continuar funcionant només amb el moviment diari de la persona.

52

Coneguem diferents tipus de rellotges

Molts edificis del nostre poble tenien o tenen un rellotge de sol. La manera de mesurar el temps ha anat canviant. El rellotge ha evolucionat gràcies a les tecnologies. A continuació es descriuen els sis canvis més importants que ha experimentat.

En aquest rellotge japonès, una pila diminuta proporciona l'energia elèctrica perquè funcioni. Aquesta pila fa vibrar un petitíssim fragment de quars, un mineral molt dur.

Com que es mou de manera molt regular, el quars actua sobre el mecanisme constantment. El resultat és un rellotge molt precís, no es retarda més d'un segon cada tres anys, i encara n'hi ha.

Ideat als Estats Units, ja no indica l'hora amb l'ajuda d'agulles, sinó a partir de xifres. Amb una pantalla plana, la visualització es fa gràcies a cristalls líquids.

Aquests fragments de roca, sòlids i líquids, es desplacen sota l'acció d'un corrent elèctric. És un sistema que gasta força electricitat, però que permet saber i veure l'hora molt fàcilment.

Creat als Estats Units, connectat a Internet o a un smartphone és un miniordinador. A més de dir-nos l'hora, ens permet navegar per pàgines web, consultar el correu electrònic, accedir a les xarxes socials, mesurar el rendiment esportiu o controlar l'estat de salut.

El seu punt feble és la bateria, que es descarrega molt ràpidament.

53

Recomanació d'un llibre que hi ha a la Xarxa de Biblioteques: *El progrés no s'atura mai*, de Pascal Hédelin i Felix Rousseau

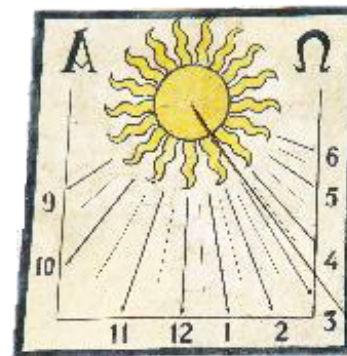

Coneguem diferents tipus de rellotges

Indiqueu el número corresponent a cada rellotge dintre de cada.

① RELLOTGE DE BUTXACA	② RELLOTGE DE QUARS
③ RELLOTGE DE POLSERA	④ RELLOTGE DE SOL
⑤ RELLOTGE INTELLIGENT	⑥ RELLOTGE DIGITAL

54

Els rellotges

Origen

- A.** Els primers que van organitzar el temps com el coneixem fins ara van ser els egipcis.
- B.** Inventat a Suïssa, era mecànic.
- C.** El primer el va crear Louis Cartier a França el 1904 per a l'aviador Santos Dumont.
- D.** És un rellotge japonès.
- E.** Ideat als Estats Units.
- F.** Creat als Estats Units.

Funcionament

- G.** Perquè funcionés, se li havia de donar corda amb una clau situada al darrere. Aquesta clau tensava i afloixava una molla, que feia moure tot un sistema de rodets dentades. Les rodets feien avançar les agulles al llarg de les hores i els minuts.
- H.** Ja no indica l'hora amb l'ajuda d'agulles, sinó amb xifres. Amb una pantalla plana, la visualització és possible gràcies a cristalls líquids. Aquests fragments de roca, sòlids i líquids, es desplacen sota l'acció d'un corrent elèctric.
- I.** Es duu al canell. D'aquesta manera, amb un simple gest tenim l'hora a la vista. Mecànic i automàtic, es dona corda tot sol gràcies als moviments del canell de qui el porta. Aquestes sacsejades activen un seguit de mecanismes que tensen la molla i que proporcionen l'energia necessària per fer funcionar el rellotge.
- J.** Una pila diminuta proporciona l'energia elèctrica perquè funcioni. Aquesta pila fa vibrar un petitíssim fragment de quars, un mineral molt dur. Com que es mou de manera molt regular, el quars actua sobre el mecanisme constantment.

K. Era un simple sòcol de pedra que sostenia una barra vertical i unes graduacions. El sol, quan es desplaçava pel cel en el transcurs del dia i de l'any, hi projectava una ombra que avançava a poc a poc sobre les graduacions, que indicaven les diferents hores.

L. Connectat a Internet o a un smartphone és un miniordinador. A més d'indicar l'hora, ens permet navegar per pàgines web, consultar el correu electrònic, accedir a les xarxes socials, mesurar el rendiment esportiu o controlar l'estat de salut.

Avantatges o inconvenients

55

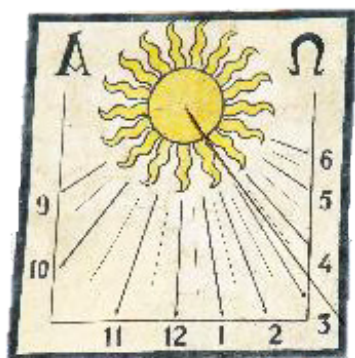
- M.** El seu punt feble és la bateria, que es descarrega molt ràpidament.
- N.** Petit, rodó i elegant, el solien dur els senyors a la butxaca petita de l'armilla.
- O.** Un sistema que gasta força electricitat, però que permet saber i veure l'hora molt fàcilment.
- P.** És el primer rellotge autònom i petit.
- Q.** És un rellotge molt precís i, a la seva època, no s'endarreriria més d'un segon cada tres anys.
- R.** Era més voluminós que un rellotge de polsera, però eficaç i absolutament silenciós.

Els rellotges

Després de llegir el text de la pàgina anterior, escriviu tres lletres (des de la A fins a la R) al costat dels dibuixos: identifiqueu l'origen, el funcionament i els avantatges o inconvenients de cada rellotge, i indiqueu les lletres corresponents a cada cas.

56

Conjunt de fitxes
temàtiques del territori

Patrimoni Religiós i Artístic

Aquest conjunt d'activitats convida a explorar el patrimoni religiós i artístic del municipi, tot observant elements arquitectònics, decoratius i simbòlics de diferents espais emblemàtics. A través de l'observació, la creació manual i la comprensió dels oficis tradicionals, es promou una mirada activa cap al passat construït.

El recorregut comença amb la capella romànica de Sant Genís, que es treballa a partir de la seva observació detallada i la construcció d'una maqueta, per entendre les formes i proporcions de l'arquitectura romànica. A continuació, es descobreix l'ofici dels picapedrers, les eines que utilitzaven, les marques que deixaven en els materials, i es proposa la creació de signes propis com a exercici creatiu.

Un segon bloc se centra en l'església de Santa Maria, on s'analitza un retaule gòtic restaurat i es treballen les diferents parts que el componen per entendre la seva estructura i funció simbòlica. Es complementa amb un trenca-closques i una activitat per acolorir la façana de l'església, afavorint l'atenció visual i la memòria de formes.

Finalment, es retorna a Sant Genís per conèixer el rosetó, un element decoratiu destacat. A través de l'ús del compàs, es proposa dibuixar rosetons de quatre i sis pètals i, posteriorment, construir-los amb materials reciclats, combinant geometria, expressió artística i sostenibilitat.

ÍNDEX D'ACTIVITATS

CR1	Copiem la capella romànica de Sant Genís	60
CR2	Els picapedrers	61
CR3	Las marques dels picapedrers	62
R4	El nostre retaule gòtic	63
R5	Retaule de l'altar major i les seves parts	65
R1	El trenclaclosques de Santa Maria	66
R2	Pintem Santa Maria	67
G1	Rosassa de Sant Genís	68
G2	Una rosassa de quatre pètals	69
G3	Una rosassa de sis pètals	70
G4	Dissenys de la rosassa de Sant Genís	71

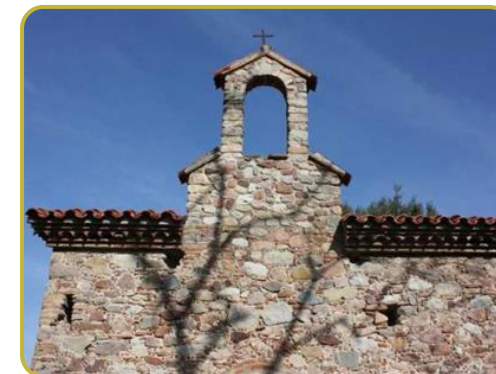
Copiem la capella romànica de Sant Genís

En grups de tres persones, feu una miniatura de la capella romànica de Sant Genís. Com a material podeu fer servir una o diverses capses de cartró, tisores, cola, llapis i colors. Les imatges següents us ajudaran en aquesta tasca. Pheu atenció als detalls!

Escaneja el codi QR per a conèixer millor aquest espai.

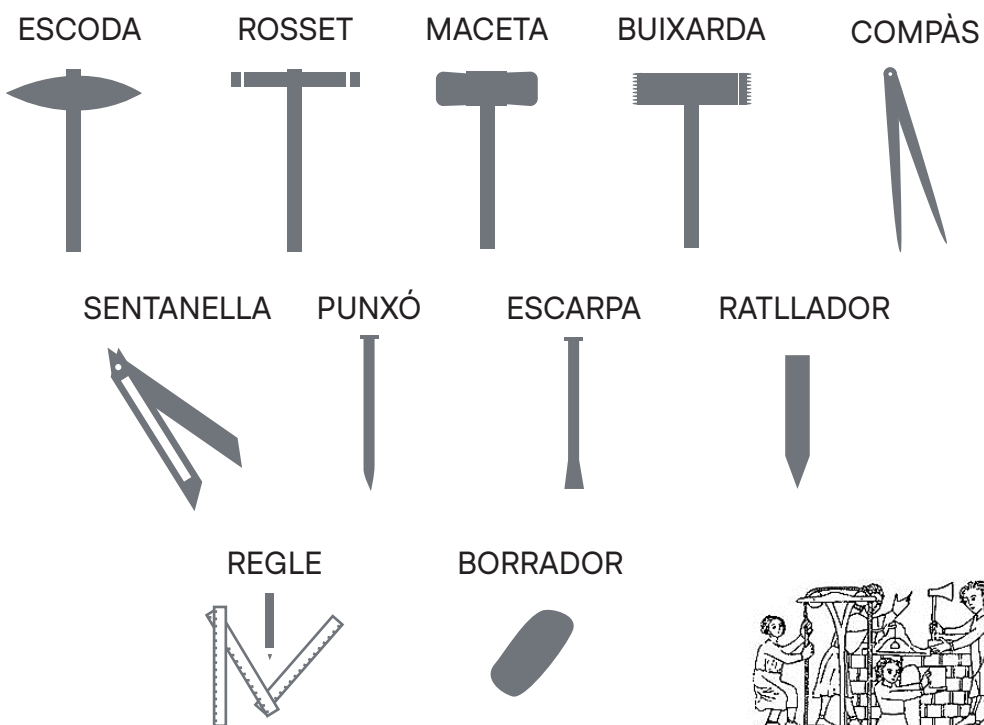
59

Els picapedrers

Un picapedrer (o pedrapiquer) és una persona que té com a ofici treballar la pedra per a la construcció d'edificis.

Les eines principals de l'ofici de picapedrer són les següents:

« L'ofici mil·lenari del picapedrer »
(Els Matins de TV3 1-7-2014)

Cerca aquestes eines a la sopa de lletres.

N	J	R	O	D	A	R	R	O	B
B	U	I	X	A	R	D	A	L	A
E	R	O	S	S	E	T	D	I	D
S	K	A	Q	I	G	E	I	P	O
C	U	T	M	A	L	D	O	U	C
A	P	E	C	S	E	L	Z	N	S
R	A	C	T	Y	W	O	I	X	E
P	R	A	T	L	L	A	D	O	R
A	O	M	R	C	O	M	P	A	S
S	E	N	T	A	N	E	L	L	A

60

Las marques dels picapedrers

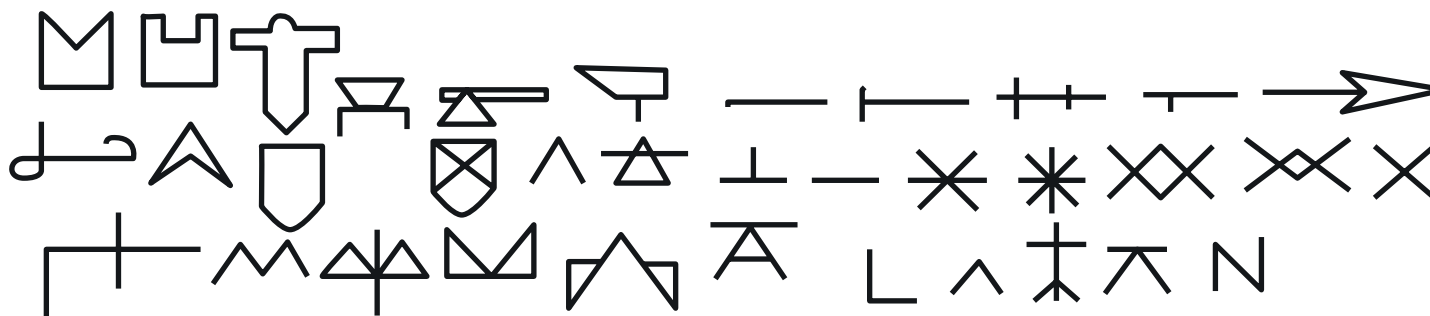
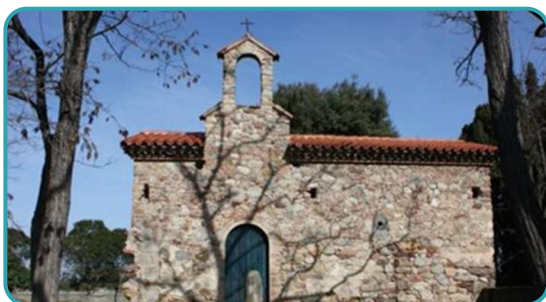
És habitual que les parets de les esglésies i dels temples romànics tinguin unes marques que, d'entrada, us puguin resultar una mica estranyes. Aquestes marques són signes típics dels picapedrers i servien per deixar constància de la seva feina.

Les marques dels picapedrers són visibles encara avui dia, i ens han permès identificar la regió on es va desenvolupar aquest ofici, l'origen i les seves característiques. Com podeu observar a la imatge, les marques fetes pels picapedrers eren de formes diferents. Aquesta diversitat és una prova de l'existència d'un nombre elevat de picapedrers i d'especialitats, que es distingien en funció de la marca que feien.

Observa les marques dels picapedrers a la imatge. Eren com signatures personals: formes senzilles com línies, creus o símbols. Pensa en les teves inicials (les primeres lletres del teu nom i cognom).

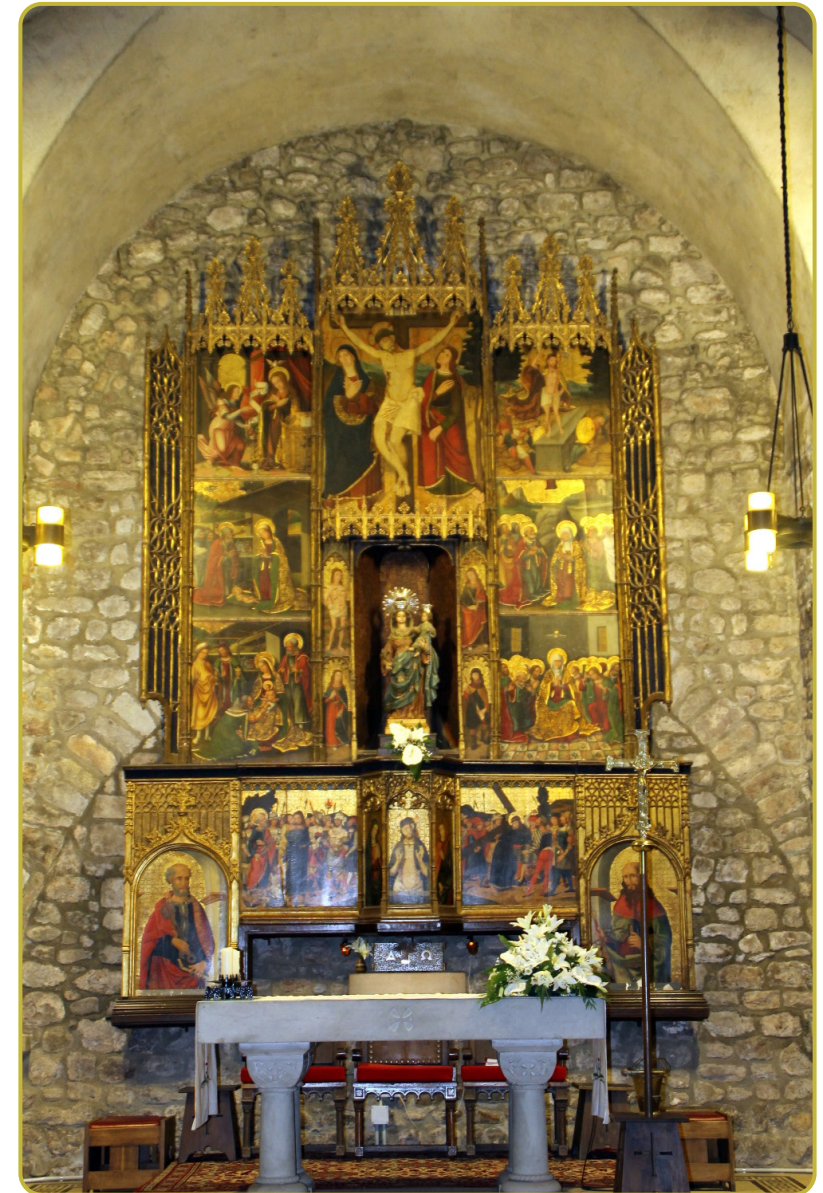
Inventa una marca secreta que combini les teves inicials, inspirant-te en les marques que has vist. Dibuixa la teva marca de picapedrer, com si fos la teva firma personal gravada a la pedra.

El nostre retaule gòtic

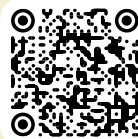
Un retaule és un conjunt de taules pintades, frontals de marbre, pedra, fusta i altres materials, que generalment representen escenes religioses. Es col·loca darrere l'altar. La pintura gòtica catalana es va desenvolupar entre els segles XIII i XV.

62

Entrevista sobre el retaule de Santa Maria a Sofia Escartín, historiadora de l'Art. Programa El meu carrer, Ràdio Palau (14/11/2018)

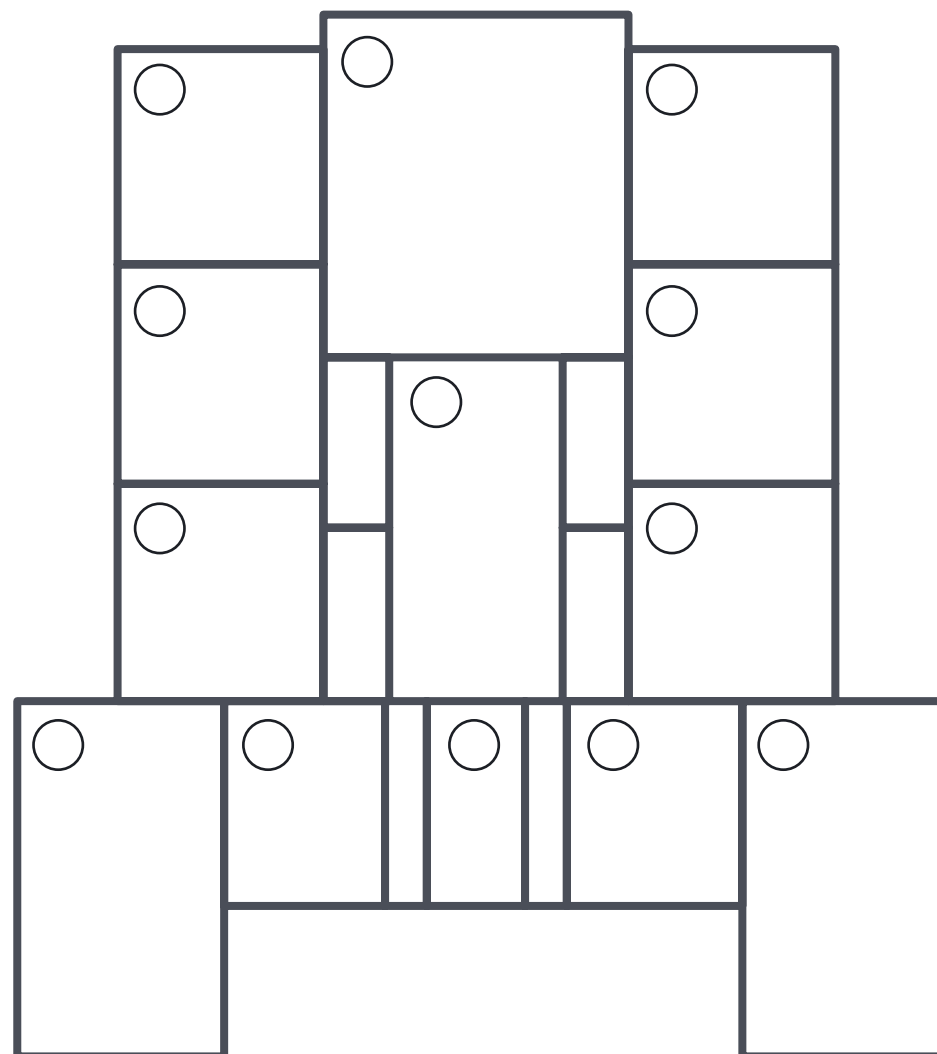
Programa Signes dels temps, TV3 (8/11/2015). Accediu al programa per fer un recorregut per l'església de Santa Maria de Palau solità i Plegamans.

El nostre retaule gòtic

Fixeu-vos en l'esquema per identificar les parts del retaule.

63

Retaule de l'altar major i les seves parts

Aquets retaule està format per taules d'artistes diferents. Malgrat que és desigual, la cronologia és propera i les escenes dels carrers tenen coherència iconogràfica. Són diverses les parts que poden compondre un retaule, a més a més, algunes d'aquestes parts tenen diverses denominacions.

Esbrineu quines paraules volen dir el mateix i després escriviu dins del nostre retaule el nom de cadascuna de les parts.

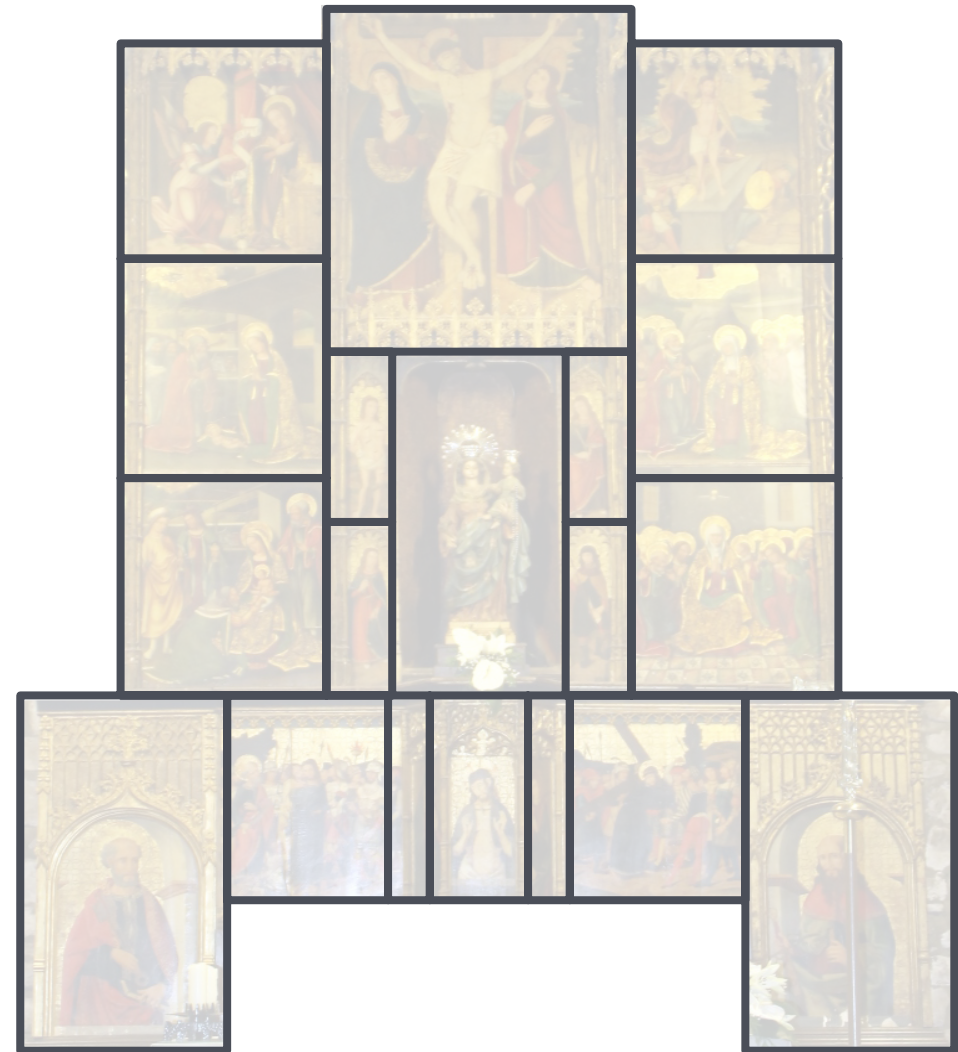
CARRER LATERAL
CARRER CENTRAL
CASA
BANC PREDELLA
SOTABANC
PUNT
ÀTIC

ESPIGA
PINACLE
DOSSERET
GUARDAPOLS
POLSERA
PRIMER PIS
TAULA LATERAL

ENTRECARRER
VASA
HISTÒRIA
MISTERI
FLORÓ

Mapes de Patrimoni Cultural

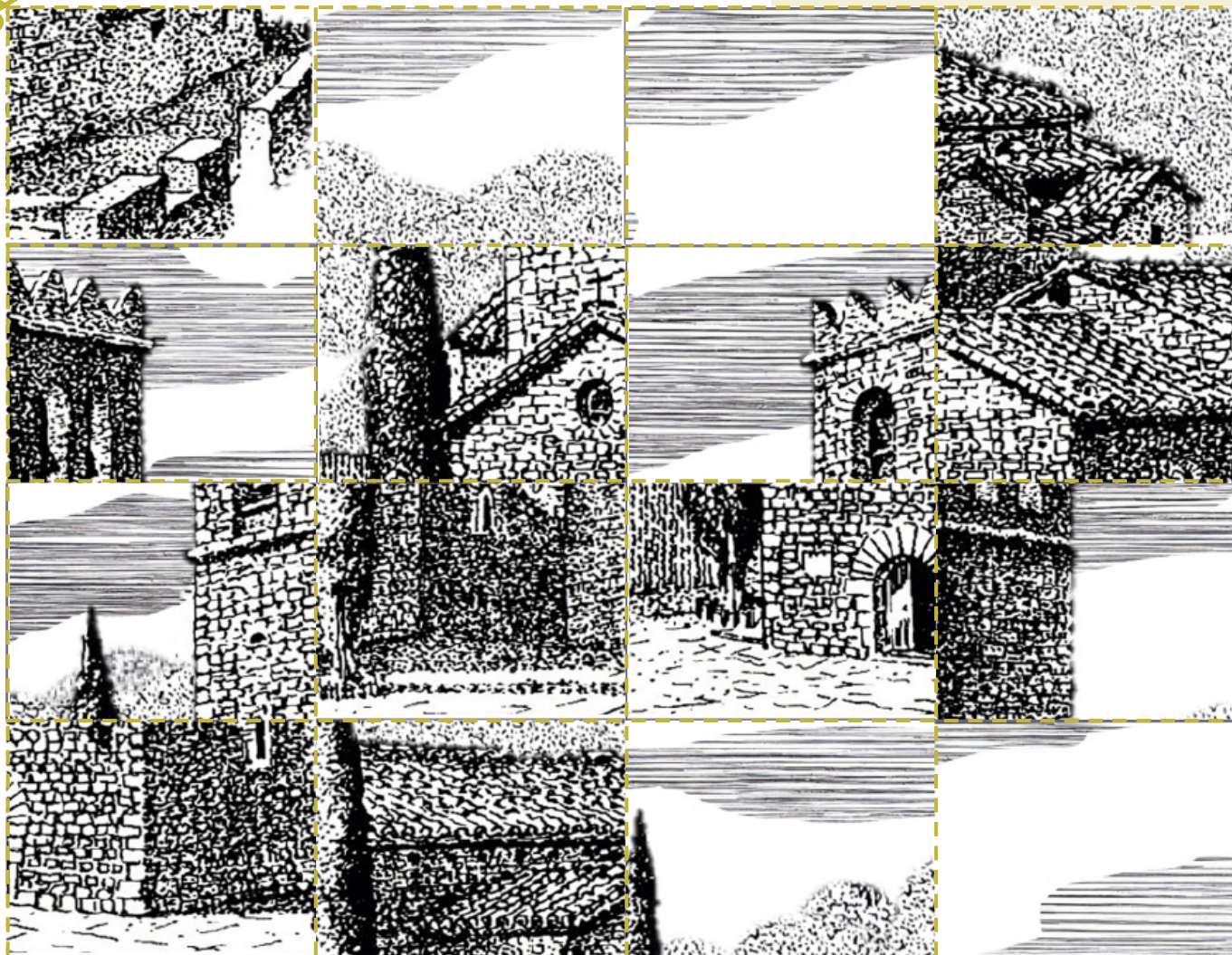
El trencaclosques de Santa Maria

Instruccions per fer el trencaclosques.

Agafa unes tisores i retalla amb cura totes les peces del trencaclosques. Per ajudar-te, pots fer servir el model de l'esquerra com a guia per col·locar les peces en l'ordre correcte.

Quan les tinguis ben col·locades, fes servir cola per enganxar cada peça al seu lloc a una altra pàgina.

Escaneja el codi QR per a conèixer millor aquest espai.

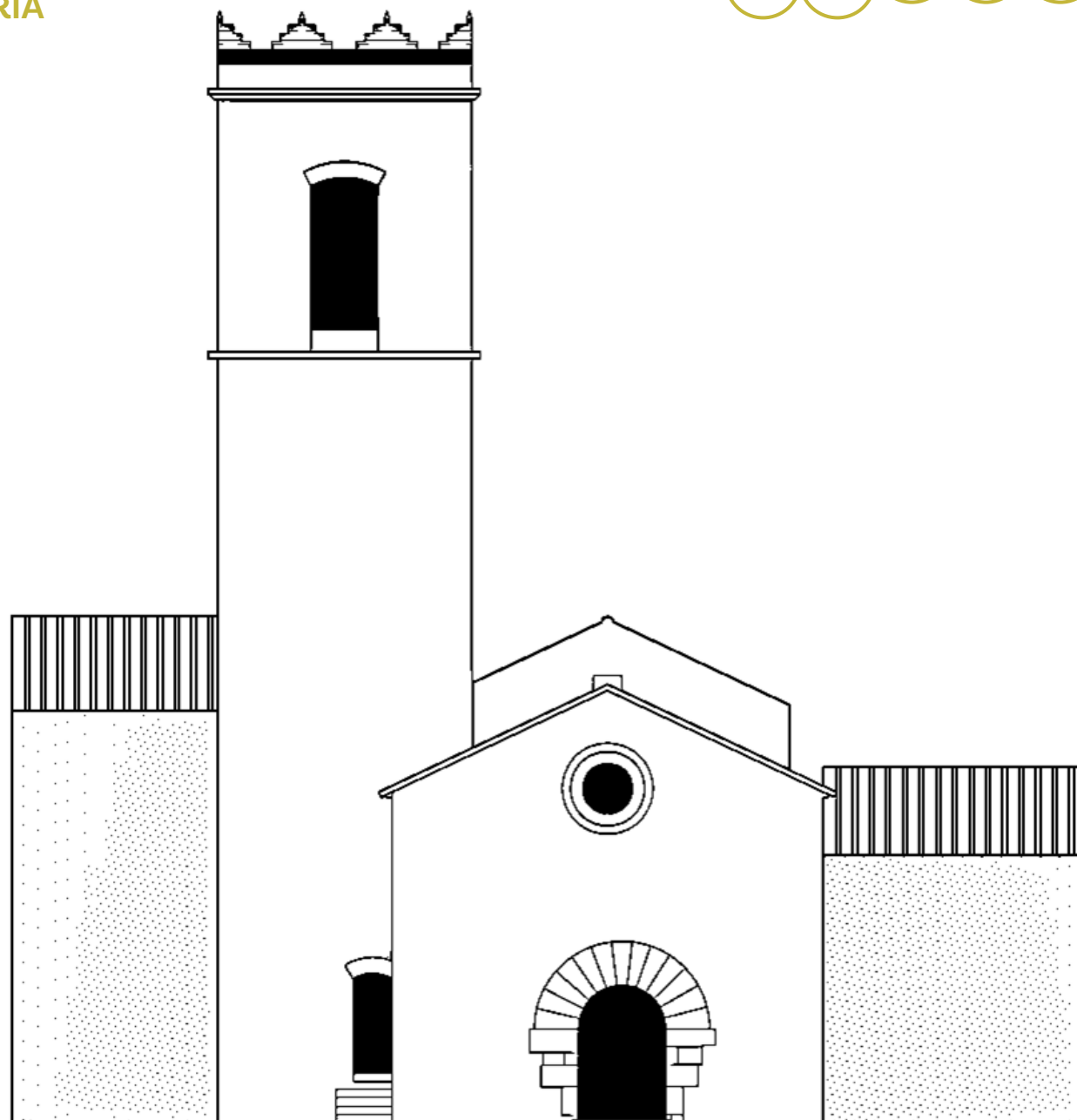
65

Pintem Santa Maria

Escaneja el codi QR per a
conèixer millor aquest espai.

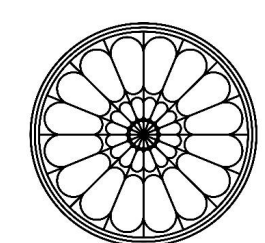
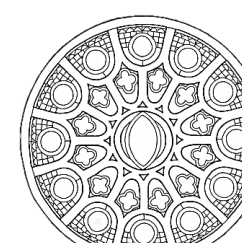
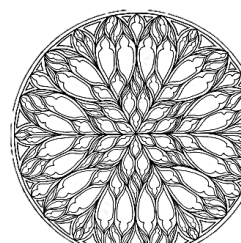
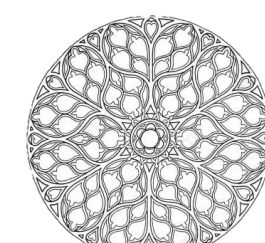
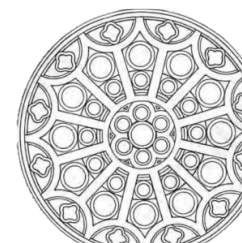
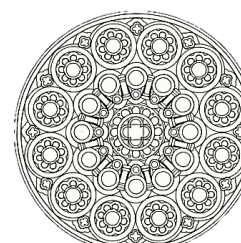
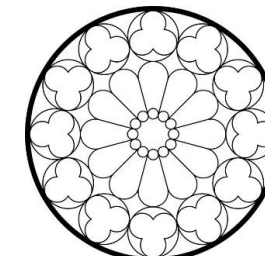
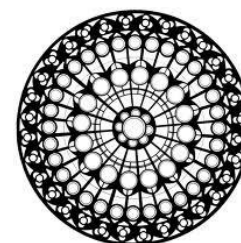
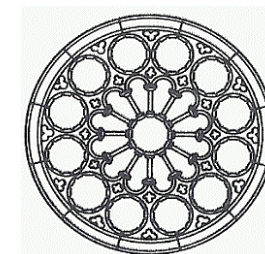
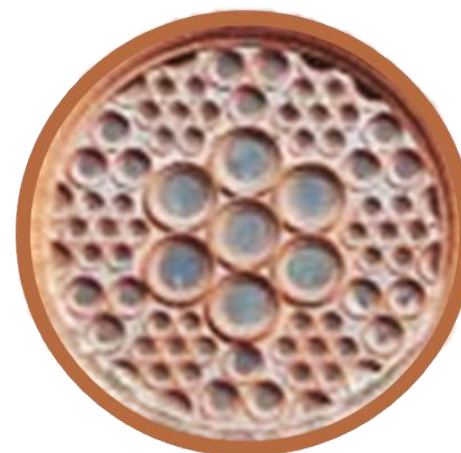
Rosassa de Sant Genís

La rosassa, o el rosetó, és un element ornamental que es troba majoritàriament a les catedrals del període gòtic.

Dins de l'eix conductor d'aquest període artístic, la rosassa transmet bellesa amb llum i color.

Observeu els diferents models i també la rosassa de la nostra església.

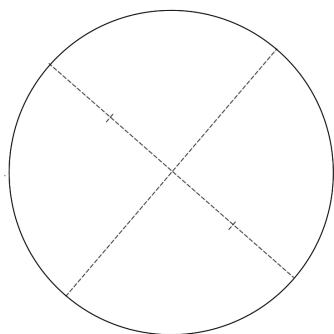

Una rosassa de quatre pètals

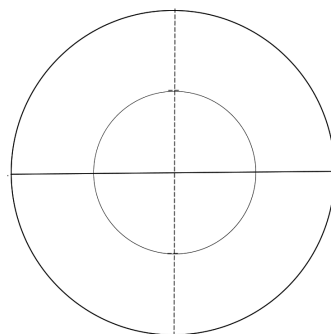

Les rosasses poden tenir un nombre variable de pètals, que poden ser 3, 4, 5, 6, 8, 12, 16 o 18 pètals. Les indicacions següents t'ajudaran a crear una rosassa de 4 pètals de manera fàcil.

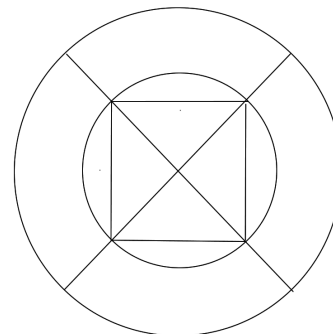
- ① Després de traçar el cercle, dibuixa dos diàmetres perpendiculars entre si. Divideix el radi per la meitat amb l'ajuda d'un regle.

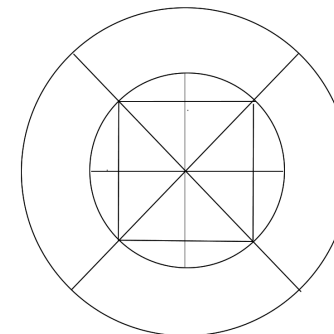
- ② Dibuixa un nou cercle dins del cercle (inscrit), prenent com a referència la mida presa anteriorment (la meitat del radi).

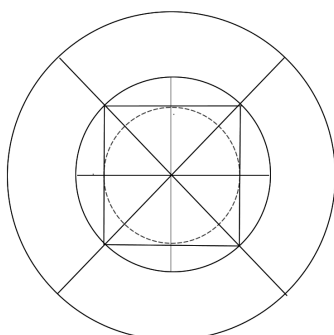
- ③ Construeix un quadrat dins del cercle menor.

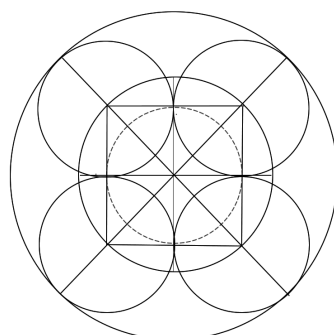
- ④ Traça les mediatrius del quadrat.

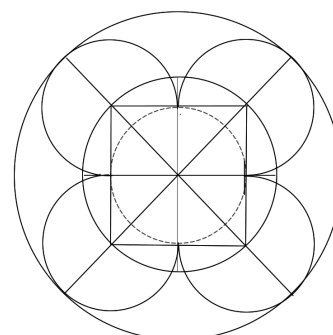
- ⑤ Dibuixa un cercle inscrit dins del quadrat.

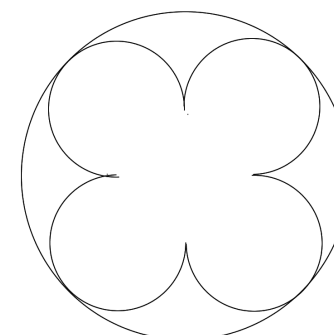
- ⑥ Dibuixa 4 cercles prenent com a centre cadascun dels vèrtexs del quadrat. La mida és la del cercle inscrit en el quadrat.

- ⑦ Esborra les línies accessòries.

- ⑧ Una rosassa de quatre pètals.

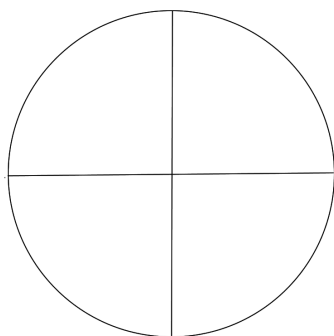
68

Una rosassa de sis pètals

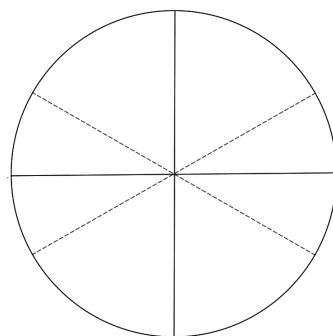

L'església de Sant Genís té una rosassa de 6 pètals. A continuació, detallem pas a pas com fer-la.

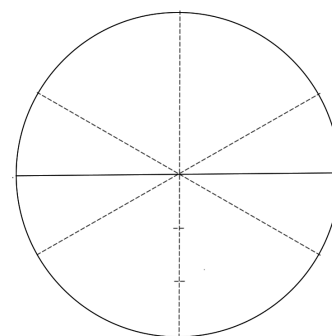
- ① Després de traçar un cercle, dibuixa dos diàmetres perpendiculars entre si.

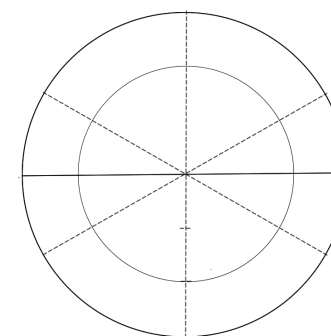
- ② Divideix el cercle en 6 parts seguint el model.

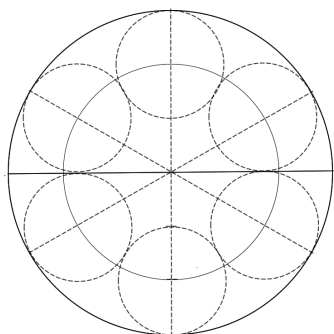
- ③ Divideix el radi de la circumferència en 3 parts.

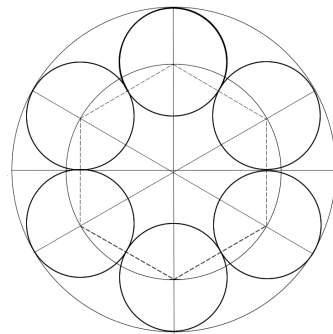
- ④ Traça un cercle més petit que mesuri 2/3 del radi.

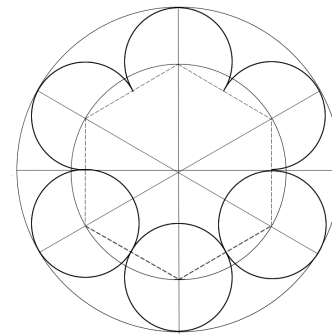
- ⑤ Construeix 6 cercles amb el centre a la intersecció entre les diagonals i el cercle inscrit. La mesura dels cercles és de 2/3 del radi.

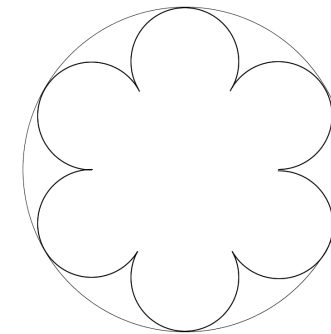
- ⑥ Dibuixa un hexàgon unint els centres dels cercles: t'indicarà la mida del pètal.

- ⑦ Esborra les línies accessòries...

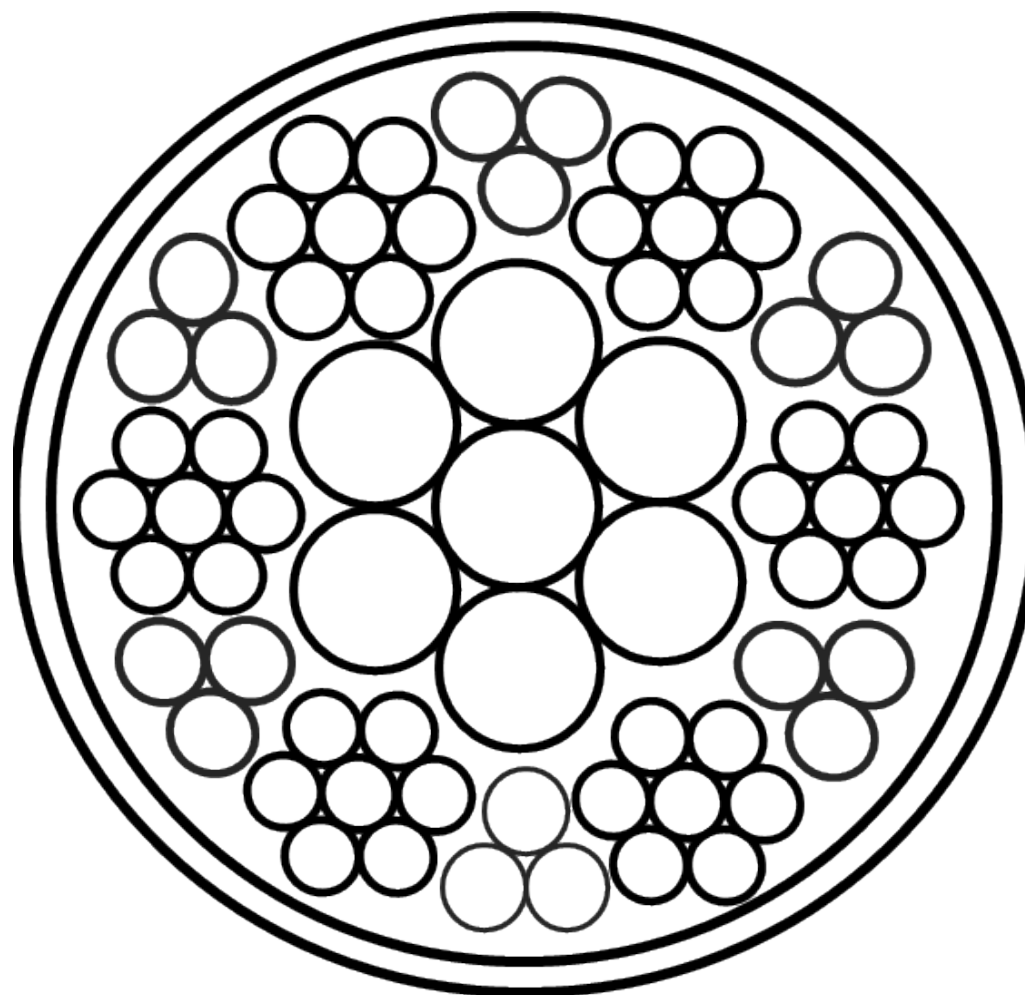
- ⑧ ... i ja tens la teva rosassa de 6 pètals!

Dissenys de la rosassa de Sant Genís

Reprodueix la rosassa de Sant Genís. Pots utilitzar taps d'envasos de mides diferents.

70

Conjunt de fitxes
temàtiques del territori

Patrimoni Medieval i Llegat Templer

Aquest conjunt d'activitats convida a fer una immersió en el passat medieval a partir del llegat dels templers i la història del castell de Plegamans. A través de codis, mapes, narracions i elements arquitectònics, es proposa descobrir com s'organitzava la societat medieval i quins rastres encara perduren en el territori.

L'exploració comença amb Els codis secrets (CT1), una activitat que introdueix el món dels templers a través de missatges encriptats que cal desxifrar. A partir d'aquí, s'amplia la mirada amb La comanda templera i els seus dominis (CT2), on s'analitza l'expansió templera a Catalunya, i La comanda templera i els seus dominis (CT3), que permet identificar i representar la comanda de Palau-solità i Plegamans sobre una graella, reforçant-ne la comprensió territorial.

El segon bloc d'activitats se centra en el castell de Plegamans, com a espai físic i simbòlic de poder feudal. Es proposa conèixer Els senyors del castell (CP3) i, a partir d'aquesta informació, crear una narració pròpia a través de Una aventura al castell, que convida a imaginar històries inspirades en aquest escenari.

Finalment, es treballen La rosa dels vents (CP2) i Façanes del castell (CP1) com a elements arquitectònics i orientadors, fomentant l'observació detallada i la relació entre espai, forma i funció.

Aquest material combina context històric, dimensió territorial i expressió creativa, i està pensat per despertar la curiositat pel patrimoni medieval de l'entorn més proper

ÍNDEX D'ACTIVITATS

CT2 La comanda templera i els seus dominis	74
CT1 Els codis secrets	75
CT3 La comanda templera	76
CP1 Façanes del castell	78
CP2 La rosa dels vents	79
CP3 Els senyors del Castell	81
CP4 Una aventura al castell	82

La comanda templera i els seus dominis

Una comanda era un bé immoble situat en un lloc determinat. La seva formació era possible gràcies a donacions i a compres posteriors. Un preceptor sempre hi governava.

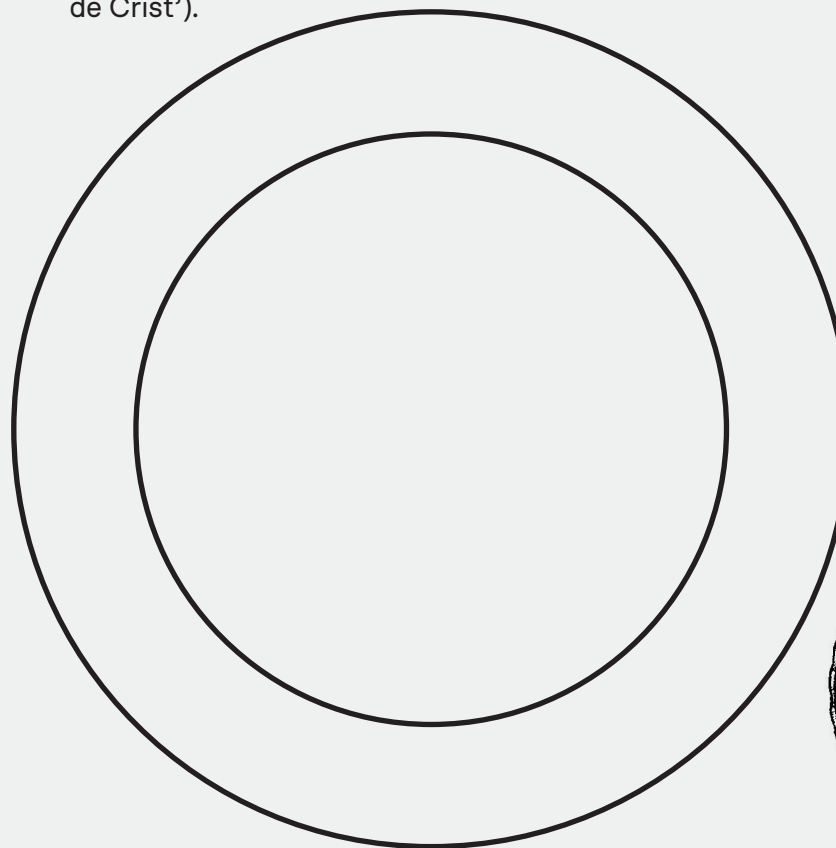
Palau del Vallès (creada l'any 1151) va ser inicialment el centre administratiu no només del conjunt de propietats acumulades a les terres del Vallès, el Baix Llobregat, el Penedès, el Maresme, Osona i la ciutat de Barcelona, sinó també de les propietats que l'orde va anar rebent de bona part de la Catalunya Vella.

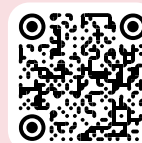
Font: « Templers. Guerra i religió a l'Europa de les croades ». Museu d'Història de Catalunya, 2017.

Copia el segell de l'orde del Temple, amb dos cavallers sobre un únic cavall com a símbol de pobresa. I escriu en llatí « Sigillum militum xpisti » ('Segell dels soldats de Crist').

Comanda de Palau a la Viquipèdia

Comandes catalanes de l'orde del Temple a la Viquipèdia

Els codis secrets

L'actual ermita de Santa Magdalena va ser la seu d'una de les primeres comandes catalanes de l'orde del Temple. Ha estat declarada Bé Cultural d'Interès Nacional.

La història dels cavallers templers sempre ha captivat totes les generacions. Han sorgit llegendes i s'han creat novel·les, pel·lícules i jocs que han fet créixer els mites sobre els templers. Un exemple d'això és un misteriós objecte conegut com a Sant Grial.

⌋ ⌋ ⌋ ⌋ ⌋ ⌋ ⌋ ⌋ ⌋ ⌋

⌋ ⌋ ⌋ ⌋ ⌋ ⌋ ⌋ ⌋ ⌋ ⌋

⌋ ⌋ ⌋ ⌋ ⌋ ⌋ ⌋ ⌋ ⌋ ⌋

Seguiu aquesta història misteriosa i desxifreu el codi secret que ens ha deixat un cavaller templar.

Aquí teniu unes pistes per desxifrar el codi:

A	B	C
D	E	F
G	H	I

J	K	L
M	N	O
P	Q	R

S	T	U
V	W	X
Y	Z	A

W	X	Y
Z	A	B
C	D	E

La comanda templera

Sabíeu que els templers van viure a Palau-solità i Plegamans fa gairebé 900 anys? Aquesta orde de cavallers religiosos va ser molt important a l'edat mitjana. S'anomenaven templers perquè protegien les persones que feien pelegrinatges i cuidaven territoris després de les Croades. També conreaven terres i ajudaven a organitzar el territori.

Al nostre poble, es va fundar una casa templera cap a l'any 1151, a la zona on avui trobem l'ermita de Santa Magdalena, a tocar de la riera de Caldes. Aquesta casa es deia Comanda de Palau del Vallès, i va ser una de les primeres i més importants de Catalunya. Des d'aquí, els templers gestionaven moltes terres: tenien camps, masies i camins que arribaven fins a Vic, Caldes, Parets o Lliçà.

Què feien els templers aquí?

Els templers vivien en comunitat. Resaven, treballaven la terra i ajudaven les persones de l'entorn. Eren una barreja entre monjos, soldats i pagesos. A Palau, van construir una petita església (l'actual ermita de Santa Magdalena) i altres parts de la casa templera. Hi van viure durant uns 150 anys.

Els documents antics confirmen la seva presència. Per exemple, sabem que un cavaller templar anomenat Guiu era el responsable d'aquesta casa l'any 1212. Avui, en honor seu, hi ha un carrer que es diu Carrer del Templar Guiu.

Què els va passar?

L'any 1312, el Papa (líder de l'Església) va ordenar tancar totes les cases templeres d'Europa. A Palau, les seves terres van passar als hospitalers, una altra ordre religiosa. L'ermita de Santa Magdalena va continuar funcionant com a capella fins al segle XIX.

Tot i que l'edifici ha canviat al llarg del temps, encara es conserven restes originals. L'ermita que veiem avui té murs antics, una porta romànica i un petit campanar d'espadanya. Fins i tot es va trobar una tomba davant de l'entrada, probablement d'un templar que va voler ser enterrat allà per humilitat, perquè la gent trepitgés la seva tomba en entrar.

Per què és important aquesta història?

Perquè ens ensenya que Palau-solità i Plegamans va formar part d'una història europea molt important, i que al nostre poble hi ha vestigis reals i comprovats d'aquest passat. L'ermita de Santa Magdalena no és només una capella antiga: és una prova viva que aquí hi van ser els templers. Això forma part del nostre patrimoni i ens connecta amb la història medieval catalana i europea.

Actualment, l'Ajuntament i la Generalitat protegeixen aquest lloc i preparen activitats perquè el puguem conèixer millor. A classe o amb la família, podem visitar l'ermita i imaginar que, fa segles, pels mateixos camins, hi caminaven templers de veritat.

75

La comanda templera

Una comanda era un bé immoble situat en un lloc determinat. La seva formació era possible gràcies a donacions i a compres posteriors. Un preceptor sempre hi governava.

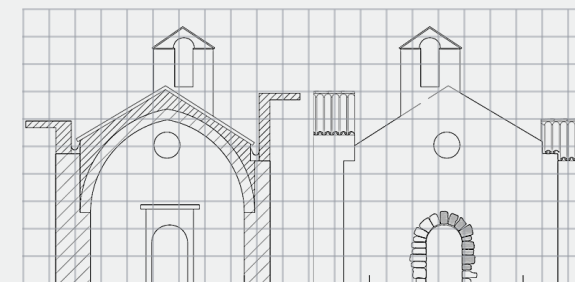
Palau del Vallès (creada l'any 1151) va ser inicialment el centre administratiu no només del conjunt de propietats acumulades a les terres del Vallès, el Baix Llobregat, el Penedès, el Maresme, Osona i la ciutat de Barcelona, sinó també de les propietats que l'orde va anar rebent de bona part de la Catalunya Vella.

Entrevista a Josep Maria Farnés, de l'Associació cultural Quatre Pins, sobre la comanda templera a Palau. Programa El Meu Carrer, Ràdio Palau (29/1/2019). Inici de l'entrevista: 1:22:00.

Reprodueix aquest disseny de la capella de Santa Magdalena de Palau.

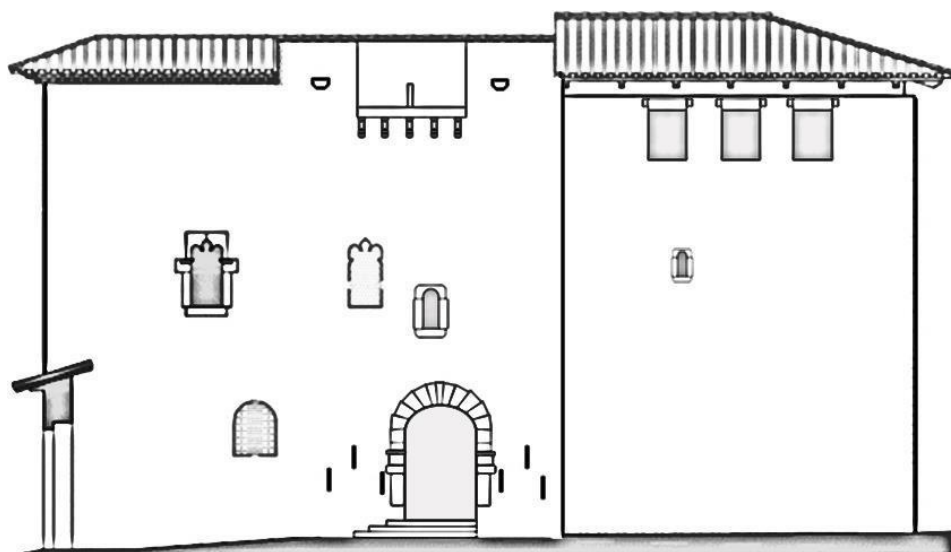

Façanes del castell

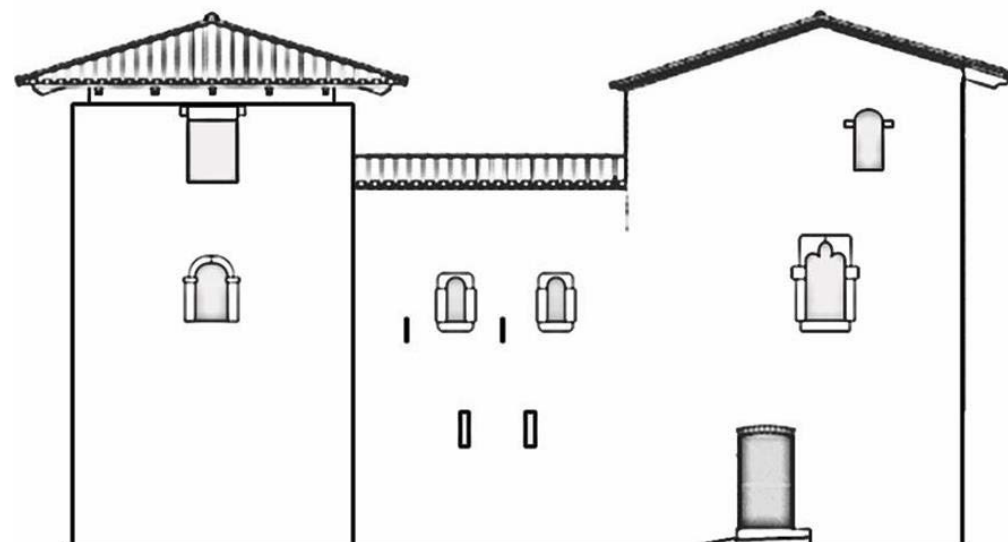
El castell de Plegamans és un castell d'estil gòtic construït entre els segles XIV i XV. Està declarat Bé Cultural d'Interès Nacional. Actualment funciona com a seu de la Fundació Folch i Torres i acull l'Escola Municipal de Música.

Acoloreix les façanes del Castell. Saps per què es diuen Tramuntana i Ponent?

Façana orientada a tramuntana.

Façana orientada a ponent.

Escaneja el codi QR
per a conèixer millor
aquest espai.

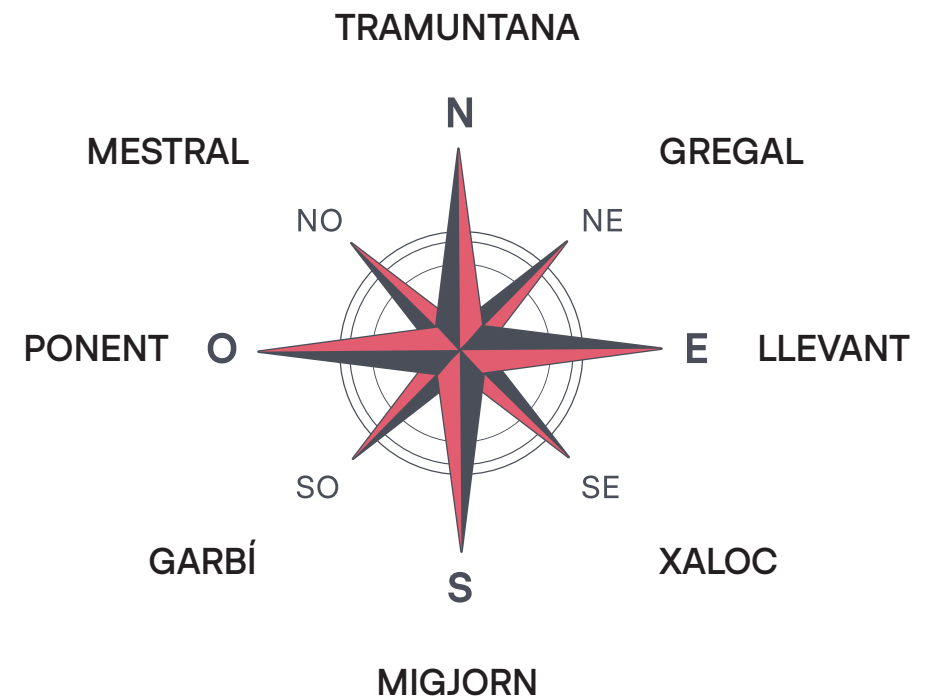

La rosa dels vents

La rosa dels vents és un cercle que té marcats els 32 rumbs de procedència del vent. Els noms dels vents varien segons la direcció d'on provenen.

Observeu la foto aèria del castell de Plegamans per determinar-ne l'orientació.

78

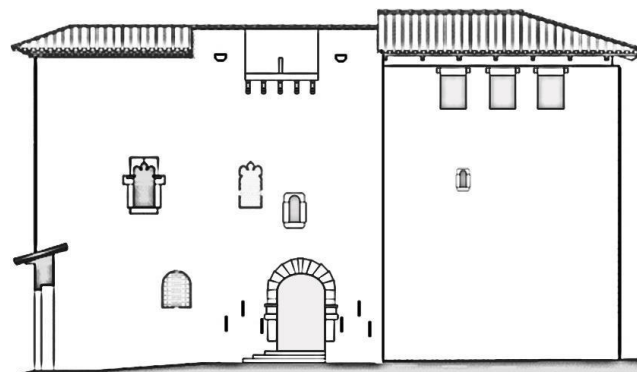
N	_____	S	_____
NE	_____	SO	_____
E	_____	O	_____
SE	_____	NO	_____

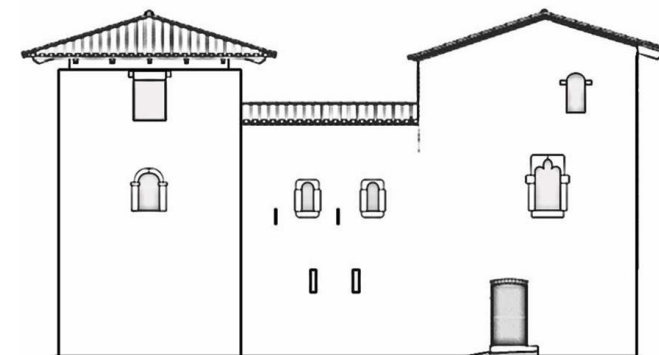
La rosa dels vents

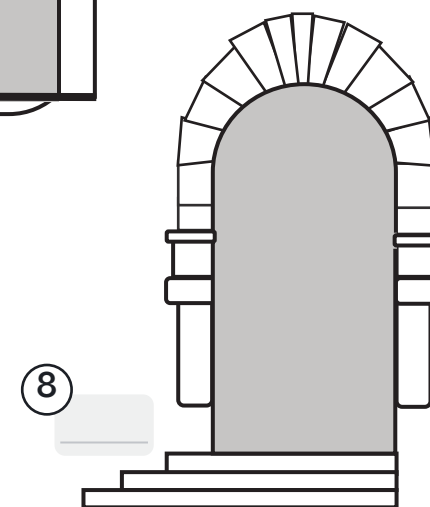
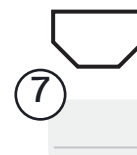
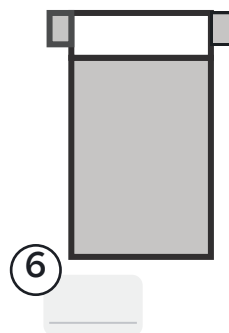
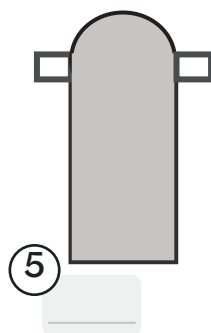
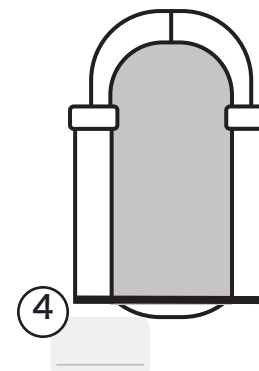
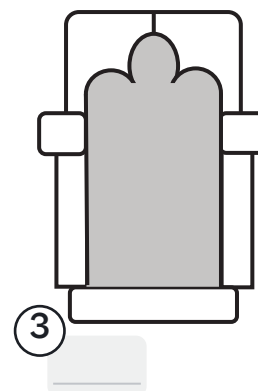
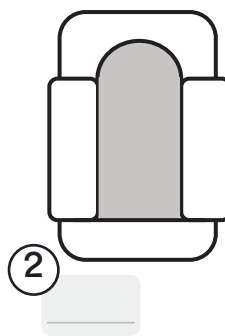
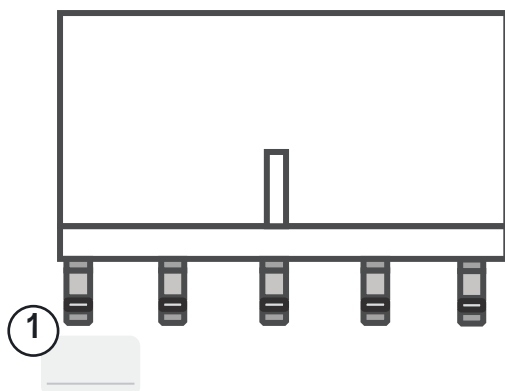
Indiqueu als requadres en blanc la ubicació de les parts del castell: **T** si estan orientades a tramuntana o **P** si estan orientades a ponent.

Façana orientada a tramuntana.

Façana orientada a ponent.

Els senyors del Castell

El castell de Plegamans apareix documentat l'any 965 en una acta de compravenda.

Les evidències sobre el primer senyor de Plegamans daten de l'any 1122. El seu nom era Guadall Gilabert. Cal dir, però, que anteriorment hi havia hagut altres membres anomenats de la família Plegamans. Per exemple, Guillem de Plegamans, que participà en la primera conquesta de Mallorca (any 1114). Però no hi ha dubte que el personatge més destacat de la família fou Ramon de Plegamans, lloctinent del rei, que va participar activament en la conquesta de Mallorca al costat de Jaume I El 1371.

Pere de Citrà va comprar la jurisdicció de Plegamans, Gallecs i Palau solità, i el 1427 el rei Alfons el Magnànim va incorporar aquesta jurisdicció a la Corona.

Al segle XV la possessió del castell corresponia als Vilatorta, dels quals, Antoni de Vilatorta, fou conseller de Barcelona en la composició del "Consell de Cent". D'altres cases que van tenir la possessió del castell van ser els Gualba i Clariana, fins al 1600.

Finalment, l'any 1776 el domini resta sota jurisdicció dels Sentmenat, els quals la tingueren fins al 1931 quan va ser adquirida per Joan Casajoana, veí del municipi.

Durant molts anys l'edifici va restar abandonat i va ser víctima d'un acte d'espoliació d'un dels finestrals gòtics. Al 1995 va ser restaurat i avui dia serveix de seu de l'arxiu de la Fundació Folch i Torres.

L'estel dels senyors de Plegamans va brillar amb gran esplendor durant uns dos-cents cinquanta anys, des de principis del segle XII fins a finals del XIV.

Quants anys han passat des de la primera compravenda del castell?

Quants propietaris ha tingut el Castell de Plegamans abans de ser del nostre Ajuntament?

80

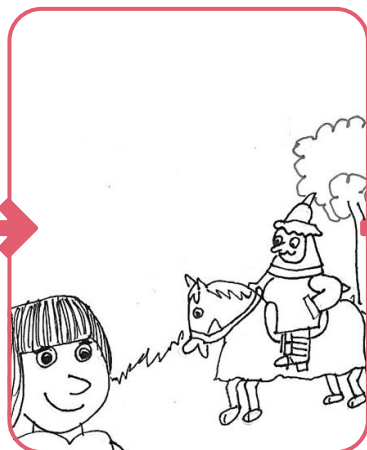

Aprèn més sobre el Castell de Plegamans en la Viquipèdia

Una aventura al castell

81

Crea una història, un guió per a una obra de teatre o un còmic que tingui lloc al Castell de Plegamans.

Després pots representar la teva creació amb els companys i companyes de classe!

Conjunt de fitxes
temàtiques del territori

Relacions ecosocials en el nostre entorn

Aquest conjunt d'activitats convida a observar i explorar l'entorn natural del municipi, amb especial atenció a l'Hostal del Fum i als espais verds propers. A través d'experiències actives, es fomenta una relació conscient, respectuosa i educativa amb la natura.

En un primer bloc, les propostes se centren en l'exploració del territori. Es proposa una gran casa del tresor per recórrer l'Hostal del Fum i identificar punts rellevants, que posteriorment es geolocalitzen en un plànol. També s'inclou un passeig alternatiu per observar i recollir materials naturals, com fulles, llavors o elements caiguts al terra, amb l'objectiu de classificar-los i analitzar-ne les característiques.

El segon bloc se centra en la importància de la flora del nostre entorn. Es reflexiona sobre el paper dels arbres en els ecosistemes, es proposa la construcció d'un herbari digital amb plantes aromàtiques, medicinals i culinàries, i es valora la biodiversitat vegetal que forma part del nostre dia a dia.

Finalment, el tercer bloc treballa la biodiversitat animal i la pol·linització. Es proposen activitats per reconèixer insectes pol·linitzadors i altres espècies del medi, així com la construcció d'un hotel d'insectes, tenint en compte les necessitats de cada espècie per crear espais acollidors i funcionals.

Aquest material està pensat per realitzar-se en entorns educatius o en sortides a la natura, i afavoreix l'observació atenta, l'aprenentatge actiu i la valoració del patrimoni natural local

ÍNDEX D'ACTIVITATS

H1	La cacera del tresor	84
H2	El llenguatge dels arbres	85
H3	Elaborem un herbari	86
H4	Explorar, imaginar i enregistrar	87
H5	Els pol·linitzadors: salvem-los!	89
H6	Un passeig diferent	90
H7	L'herbari digital de plantes	91
H8	Construïm un hotel d'insectes	92

La cacera del tresor

Trobeu la ubicació des d'on es van fer les fotos i indiqueu-la al pla del parc de l'Hostal del Fum.

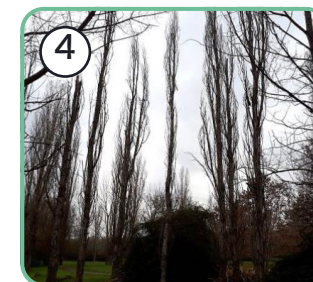
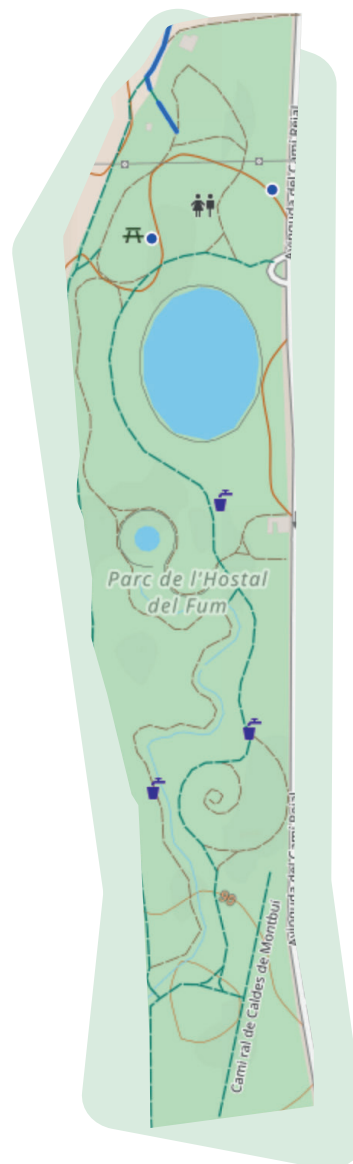

El llenguatge dels arbres

Les fotografies són de diferents arbres que hi ha al parc de l'Hostal del Fum.

Escriu-ne el nom i indica a quina part del parc es troben.

« Els arbres parlen », a càrrec de Suzanne Simard (TED Vídeos).

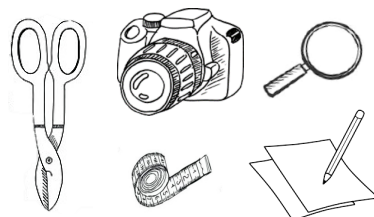
Elaborem un herbari

Un herbari és una col·lecció de plantes prem-sades i assecades que es conserven sobre paper, normalment acompanyades del seu nom científic, la data i el lloc on s'han recollit. Els herbaris han estat fonamentals per al desenvolupament de la ciència, ja que han permès identificar espècies, estudiar la biodiversitat d'una zona i entendre com canvia el paisatge amb el temps. Quan en fem un, és important tenir cura de l'entorn: no s'han d'arrencar plantes vives ni fer malbé l'ecosistema. Només s'haurien de recollir aquelles parts que ja hagin caigut o estiguin seques, o bé utilitzar plantes aromàtiques del jardí o la terrassa, sempre amb respecte. Fer un herbari ens convida a observar amb atenció, estimar la natura i comprendre millor el món vegetal que ens envolta.

Ara en farem un: revisa els materials i, a continuació, t'expliquem pas a pas com construir-lo.

- ① Recull i registra sobre aquest de les mostres.

- ② Transporta les mostres.

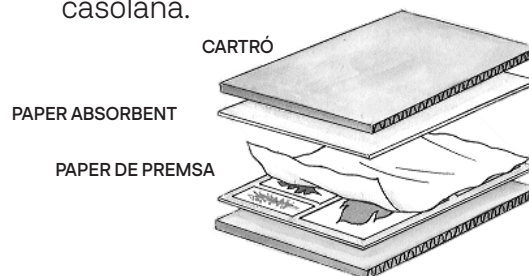

- ③ Neteja i poda les mostres per poder fer-ne després el premsat.

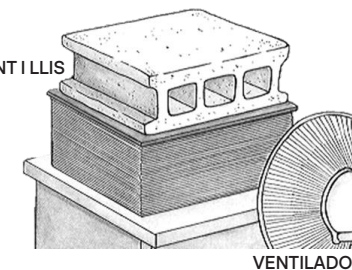
- ④ Investiga sobre les teves mostres per poder-les descriure i classificar.

- ⑤ Construeix una premsa de plantes casolana.

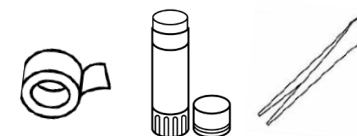
- ⑥ Tanca la premsa i posa-hi objectes pesants a la part superior per crear pressió.

OBJECTE PESANT I LLIS

VENTILADOR

- ⑦ Munta i etiqueta les teves plantes.

- ⑧

« Com fer un herbari? »

86

UN DIA A L'HOSTAL DEL FUM

Aquesta primera fitxa és un dibuix de diverses coses que són al parc de l'Hostal del Fum.

Quantes ets capaç de trobar? A més, a la fitxa següent pots trobar-ne tots els noms. Utilitza qualsevol de les dues fitxes per indicar el que vas trobant!

Explorar, imaginar i enregistrar

30 coses que hem de trobar al parc de l'Hostal del Fum.

① MOSQUITER COMÚ	② ABELLES	③ BASSA	④ TERANYINA	⑤ FONT	⑥ ESQUIROL
⑦ FLORS	⑧ PINYES	⑨ PAPALLONES	⑩ BOLETS	⑪ ESCOMBRARIES	⑫ QUADRE DE BICICLETES
⑬ SENYAL INFORMATIU	⑭ LLIMAC	⑮ CARGOLS	⑯ CONILLS	⑰ TAULA DE PÍCNIC	⑱ GARSA
⑲ GLA	⑳ SORRA	㉑ PONT DE FUSTA	㉒ MARIETES	㉓ ÀNECS	㉔ FORMIGUER
㉕ BANC DE FUSTA	㉖ MASIA	㉗ SENYAL DE TREN	㉘ LOCOMOTORA	㉙ VAGÓ	㉚ PETJADES DE PORC SENGLAR

88

Els pol·linitzadors: salvem-los!

La pol·linització és el procés de transferència del pol·len de les plantes. La major part de les plantes que cultivem depenen de la pol·linització d'insectes o d'altres animals. D'aquest procés, se'n beneficien tant les plantes com els pol·linitzadors, i s'aconsegueix una millor qualitat dels fruits i de les llavors.

Al parc de l'Hostal del Fum viuen molts pol·linitzadors. N'has vist algun? A la imatge pots trobar alguns dels pol·linitzadors més comuns. Per saber-ne el nom, has de reordenar les lletres de la taula de sota.

⑤ SATOGALL	③ LLPPNAAOA	⑬ ATIERMAR
⑥ ALABEL	⑭ BRATACSE	⑨ FARMOGI
⑩ BEALLA	① ASCOM	⑪ RANA
⑮ SETABRAC	⑧ BALLEA	② ALABLE
④ BALLEA	⑫ BROCILÍ	⑦ LLABAE

89

Un passeig diferent

MATERIALS:

Una caixa de cartró o una cistella

Un llapis

Un quadern o fulls per escriure

Aquesta no és una caminada qualsevol: és a ritme suau i requereix que mireu tot allò que us envolta.

- 1 Recolliu tot allò que us resulti interessant i col·loqueu-ho a la caixa o a la cistella: trossos d'escorça, pinassa, glans, baies, branques, pedretes, fulles caigudes al terra, etc.
- 2 Un cop finalitzat el passeig, feu una llista del que heu trobat.
- 3 Classifiqueu tot el que heu recollit.
- 4 Reflexioneu sobre com és cada objecte, a què us recorda i per què us ha agradar. Si voleu, també podeu compartir el vostre parer amb la resta de companys i companyes.
- 5 Creeu una composició amb tot el que heu recollit.

90

L'herbari digital de plantes aromàtiques, medicinals i culinàries

Al nostre voltant hi ha un munt de plantes aromàtiques, culinàries i medicinals. Busquem-les!

- 1) Pregunta quines plantes aromàtiques, culinàries i medicinals utilitzen a casa teva. Pren nota de les seves respostes.
- 2) Busca-les a Internet perquè sàpigues com són.
- 3) Cerca totes aquestes herbes als jardins, horts, parcs i camins.
- 4) Fes una foto a les plantes aromàtiques, culinàries i medicinals.
- 5) Observa amb deteniment cada detall: mida, forma, color de la tija i de les fulles, flors, etcètera.
- 6) Dibuixa i coloreix una branca de la planta, escriu-ne el nom i on la vas trobar. Escaneja el teu dibuix.
- 7) Elabora un àlbum amb les fotos i els dibuixos que has escanejat.

91

Construïm un hotel d'insectes

Per què és important fer un hotel d'insectes?

Els insectes petits com les marietes, les abelles solitàries o els borinots són molt importants per al nostre entorn. Ens ajuden a tenir més flors i aliments, i també a controlar plagues que fan mal a les plantes.

Però avui dia, molts d'aquests insectes tenen dificultats per trobar llocs on viure. Cada vegada hi ha menys arbres vells, menys fulles al terra i menys racons tranquils. Quan arriba l'hivern, també necessiten un lloc per protegir-se del fred i descansar.

Per això podem construir un petit hotel d'insectes: una caseta feta amb materials naturals que serveixi de refugi. Amb la teva ajuda, podran viure millor i seguir ajudant la natura!

MATERIALS:

Una caixa de fruita de plàstic o de fusta
Pinyes
Canyes o tiges buides
Escorça d'arbres
Palla o fenc

- 1 Recull els materials naturals que puguis (amb ajuda, si cal).
- 2 Munta el teu hotel dins d'una caixa, aquesta caixa ha de ser una caixa resistent a la pluja i al sol, com les de fusta o plàstic, distribuint bé els materials perquè els insectes s'hi puguin amagar i sentir-se segurs.
- 3 Col·loca l'hotel en un lloc tranquil, a més d'un metre del terra, on no hi toqui gaire el sol directe.
- 4 Pot ser sota un arbre, en un jardí o en un racó protegit del vent, la pluja i d'altres depredadors.
- 5 Fes una foto o un dibuix del teu hotel i comparteix-lo amb els teus companys, companyes, amics o familiars. Així podràs animar altres persones a construir el seu propi hotel d'insectes.
- 6 Visita'l de tant en tant per veure si hi ha nous hostes.

92

Construïm un hotel d'insectes

Hostes amb ales, potes i moltes ganes!

Llegeix quins materials agraden a cada insecte i escriu el seu nom al costat del material.

MARIETA

➤ **Benefici:** Menja pugons i altres plagues de les plantes.

➤ **Què li agrada:** Pinyes, escorça, llocs secs amb forats petits.

ABELLES SOLITÀRIES

➤ **Benefici:** Són excel·lents pol·linitzadores.

➤ **Què li agrada:** Canyes de bambú, fustes foradades, forats naturals.

BORINOTS

➤ **Benefici:** Pol·linitzen flors quan fa fred o poca llum.

➤ **Què li agrada:** Escorça, herba seca o forats grans a prop del terra.

ORELLUTS

➤ **Benefici:** Menja pugons, larves i matèria vegetal en descomposició.

➤ **Què li agrada:** Palla, testos de terrissa trencats, llocs foscos i humits.

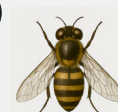
MOSQUES SÍRFIDES

➤ **Benefici:** Les larves mengen pugons i els adults pol·linitzen.

➤ **Què li agrada:** Escorça, palla, petits forats protegits.

Averigua el nom de cada insecte i escriu-lo a sota del dibuix. Després, indica quina "habitació" de l'hotel d'insectes seria la seva preferida per viure-hi.

Conjunt de fitxes
temàtiques del territori

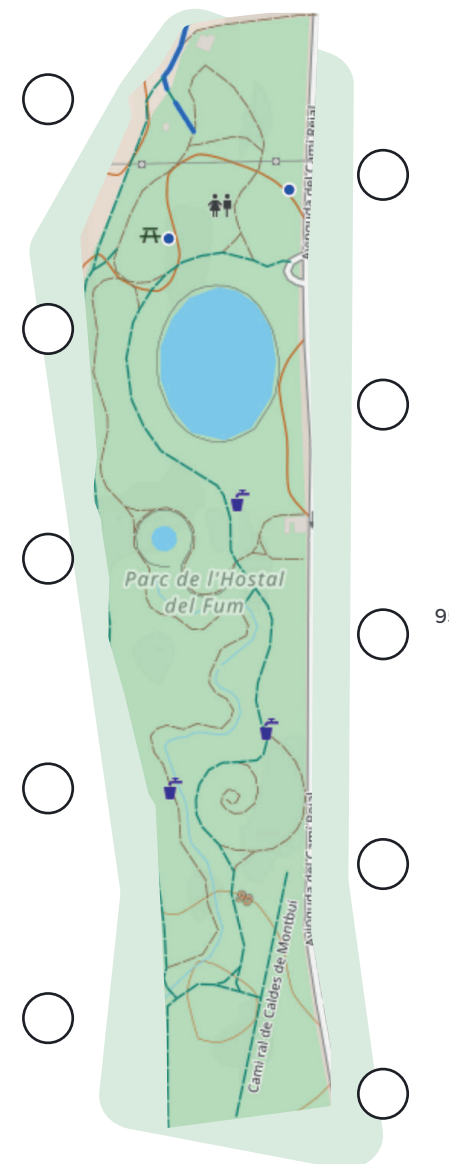
La cacera del tresor

La cacera del tresor

Trobeu la ubicació exacta des d'on es van fer les fotos que es presenten.
Un cop identifiqueu cada lloc, indiqueu-lo en aquest pla del parc de l'Hostal del Fum.

La cacera del tresor

1

96

La cacera del tresor

2

97

La cacera del tresor

98

3

La cacera del tresor

4

99

La cacera del tresor

100

5

La cacera del tresor

101

6

La cacera del tresor

7

102

La cacera del tresor

8

103

La cacera del tresor

104

9

La cacera del tresor

105

10